

บทที่ ๓

การชุมนุมสาธารณะในต่างประเทศ

๓.๑ การชุมนุมสาธารณะในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ระบบกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวฝรั่งเศสในการที่จะกระทำการใดๆก็ได้เท่าที่ไม่เป็นการรบกวนบุคคลอื่น โดยกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะห้ามเฉพาะการกระทำที่เป็นการรบกวนสังคมเท่านั้น ถ้าสิ่งใดไม่มีกฎหมายห้ามไว้ประชาชนย่อมสามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้ ดังนั้น การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนในประเทศฝรั่งเศสจึงสามารถกระทำได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องขออนุญาต เพียงแต่การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเพื่อจะได้ไม่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่บุคคลอื่นและเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ส่วนในสถานการณ์ที่บ้านเมืองไม่ปกติอาจมีการประกาศใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญของประธานาธิบดี ประกาศกฎอัยการศึกหรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยรัฐสามารถจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนได้ ซึ่งกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะมีการจำกัดระยะเวลาในการใช้อำนาจดังกล่าวไว้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

โดยเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประเทศฝรั่งเศสนั้นมีแนวความคิดที่เชื่อมโยงมาจากการใช้เสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสได้มีคำวินิจฉัยรับรองสิทธิดังกล่าว และได้มีการขยายการรับรองสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนออกมา ทำให้ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ประชาชนมีเสรีภาพในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายสาธารณะมากที่สุดประเทศหนึ่ง

โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชาวฝรั่งเศสนั้น สามารถแบ่งออกเป็น การชุมนุมสาธารณะ และการเดินขบวน โดย “การชุมนุมสาธารณะ” หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลในช่วงระยะเวลาหนึ่งเวลาใด เพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อปกป้องประโยชน์ของตนเองและได้รับการรับรองโดยกฎหมาย ส่วน “การเดินขบวน” นั้นเป็นการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านตัวบุคคล การกระทำ หรือนโยบายสาธารณะบางอย่าง โดยจะกระทำใ้ภายใต้การควบคุมของฝ่ายปกครอง

๓.๑.๑ การชุมนุมสาธารณะของสาธารณรัฐฝรั่งเศสในสถานการณ์ปกติ

๓.๑.๑.๑ พัฒนาการในการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ

เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของฝรั่งเศสมีการวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน โดยมีการแก้ไขกฎหมาย และมีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนขึ้นหลายฉบับ ปัจจุบันฝรั่งเศสถือว่าเป็นประเทศที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการชุมนุม แสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระมากที่สุดประเทศหนึ่ง

ในอดีตประเทศฝรั่งเศสปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การรวมตัวกันทางทหารและการชุมนุมทางศาสนา (ยกเว้นศาสนาคริสต์คาทอลิก) ถูกควบคุมอย่างเข้มงวด ต่อมาในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจตกต่ำ ชนชั้นต่างๆไม่พอใจระบอบกษัตริย์และขุนนาง จึงมีการชุมนุมประท้วงและก่อการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศสในปี ค.ศ. ๑๗๘๙ เพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อปฏิวัติสำเร็จ สถานิติบัญญัติสูงสุด (Assemblée Nationale constituante) ที่มาจากประชาชน จึงได้ร่างรัฐธรรมนูญและประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศสในปี ค.ศ. ๑๗๘๙^๑ ซึ่งเป็นที่มาของสิทธิเสรีภาพของประชาชนฝรั่งเศส

ช่วงหลังการปฏิวัติประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ในการแสดงความคิดเห็นในการแสดงออกที่ไม่เป็นการรบกวนผู้อื่น แม้เสรีภาพในการชุมนุมของฝรั่งเศสจะไม่มีบัญญัติไว้ชัดเจน แต่ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ ในเรื่อง “เสรีภาพ” ของประชาชน ซึ่งต่อมามีพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ค.ศ. ๑๗๘๙ มาตรา ๖๒ ให้สิทธิพลเมืองในการรวมตัวชุมนุมกันโดยไม่มีอาวุธ และมีสิทธิเข้าร่วมทางการเมืองโดยมีข้อจำกัด และต่อมามีรัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ ๑๓ กันยายน ค.ศ. ๑๗๙๑ ในส่วนที่ ๑ มาตรา ๒ ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบว่าเป็นสิทธิธรรมชาติและเป็นสิทธิของพลเมือง แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจและการชุมนุมนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวายต่อบ้านเมือง แต่ในที่สุดก็ต้องถูกยกเลิกไป เนื่องจากการกระทำและการแสดงออกที่เกินขอบเขตของกลุ่มต่างๆ^๒

ในสมัยสาธารณรัฐที่ ๑ ของฝรั่งเศส (ค.ศ. ๑๗๙๒-๑๗๙๙) รัฐธรรมนูญ ฉบับลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๗๙๓ ได้รับรองสิทธิของประชาชนที่จะแสดงความคิดเห็น

^๑ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, *กฎหมายมหาชน เล่ม ๑: วัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ*, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๖), หน้า ๖๕-๖๖

^๒ Colliard, Albert Claude. *Libertes Publiques*, Sixieme edition, (Paris : DollaZ, 1982), p.718-719

เสรีภาพในการเดินขบวน เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ จนกระทั่งมีการรัฐประหาร เปลี่ยนจาก สาธารณรัฐที่ ๑ มาเป็นจักรวรรดิที่ ๑ ก็เกิดการจำกัดสิทธิในการชุมนุม การเดินขบวน การสมาคม ของประชาชน โดยมีกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ว่า การชุมนุมและการเดินขบวนจะถือเป็น การกระทำที่ผิดกฎหมาย หากการชุมนุมเดินขบวนนั้นก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายต่อบ้านเมือง และเป็น การชุมนุมที่มีลักษณะต่อต้านรัฐบาล

ในสมัยสาธารณรัฐที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๔๘-๑๙๕๒) มีการปฏิวัติรัฐประหาร เปลี่ยนแปลงการปกครองอีก และมีการออกกฎหมายชุมนุมสาธารณะลงวันที่ ๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘ ให้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ แต่มีข้อจำกัดห้ามการชุมนุม ๒ ประเภท คือ ห้ามการชุมนุมที่พกพาอาวุธ และห้ามการชุมนุมที่ปราศจากอาวุธแต่จะกระทบกระเทือนต่อ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยการชุมนุมสาธารณะจะต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามี วัตถุประสงค์ สถานที่ เวลา และชื่อผู้จัดการชุมนุม และห้ามการชุมนุมสาธารณะที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะชน จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นจักรวรรดิที่ ๒ ใน ค.ศ. ๑๙๕๒ - ๑๙๗๐ ได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมเข้มงวดกว่า ในสมัยสาธารณรัฐที่ ๒ มีการห้ามการชุมนุมสาธารณะบางประเภท การชุมนุมสาธารณะต้องมี วัตถุประสงค์ชอบด้วยกฎหมาย และมีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการชุมนุมสาธารณะและ การเดินขบวนของประชาชน

ต่อมาในสมัยสาธารณรัฐที่ ๓ (ค.ศ. ๑๙๗๐ - ๑๙๙๐) ประชาชน ชาวฝรั่งเศสมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนเรียกร้อง ต่อรัฐบาลมากขึ้น โดยทั่วไปแล้วประชาชนชาวฝรั่งเศสมีเสรีภาพมากกว่าในสมัยจักรวรรดิที่ ๑ และ ที่ ๒ และมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ และการเดินขบวนโดยกำหนดให้ประชาชนมีเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน มากขึ้นกว่าเดิม โดยได้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะ ได้แก่ ๑) รัฐบัญญัติ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๘๑ บัญญัติว่า การชุมนุมในที่สาธารณะสามารถทำได้อย่างเสรี โดยไม่ต้องมีการขออนุญาตล่วงหน้า และ ๒) รัฐบัญญัติลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๗ ว่าด้วยการชุมนุมอย่างสงบ มาตรา ๑ บัญญัติว่าการชุมนุมอย่างสงบสามารถทำได้อย่างเสรีโดยไม่ต้อง มีการขออนุญาตล่วงหน้า

ในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสได้มีการตรากฎหมายขึ้นมาในการดูแล การใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนได้แก่ รัฐกฤษฎีกากำหนดมาตรการ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยที่เกี่ยวกับการชุมนุม ค.ศ. ๑๙๓๕ (décret loi ๒๓- ๑๐- ๑๙๓๕)

๓.๑.๑.๒ รัฐกฤษฎีกากำหนดมาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อยที่เกี่ยวกับการชุมนุม ค.ศ. ๑๙๓๕ (décret loi ๒๓- ๑๐- ๑๙๓๕)

ก) บุคคลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ

ในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของประเทศฝรั่งเศส ในสถานการณ์ปกตินั้น มีบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง ได้แก่

๑) ผู้นำการชุมนุมหรือผู้ที่รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะ และการเดินขบวน

ในการชุมนุมสาธารณะของฝรั่งเศสทุกครั้งจะต้องมี คณะกรรมการประกอบด้วย ตัวแทนผู้ชุมนุมสาธารณะอย่างน้อยสามคน ทำหน้าที่ดูแลสอดส่อง ให้การชุมนุมเป็นไปอย่างเรียบร้อยและดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ต่อเจ้าหน้าที่ อีกทั้ง ต้องดูแลไม่ให้ผู้ที่เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะนั้นกระทำการใดที่ผิดต่อกฎหมายหรือ ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงห้ามมิให้มีการปราศรัย ที่อาจก่อให้เกิดการจลาจลหรือผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนโดยคณะกรรมการชุมนุม สาธารณะต้องมีหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจรับผิดชอบ และหาก เกิดความเสียหายหรือความวุ่นวายในบ้านเมือง คณะกรรมการชุมนุมสาธารณะจะต้องเป็น ผู้รับผิดชอบทั้งหมด

ส่วนการเดินขบวนในประเทศฝรั่งเศสนั้น กำหนดว่าต้องมี ผู้จัดการเดินขบวนเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลการเดินขบวน โดยไม่ได้กำหนดคุณสมบัติ ของผู้จัดการเดินขบวน เพียงแต่ต้องระบุชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของผู้จัดการเดินขบวนไว้ในหนังสือแจ้ง ซึ่งหนังสือแจ้งจะต้องลงนามโดยบุคคลสามคนซึ่งมีที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โดยไม่ได้กำหนดหน้าที่ ของผู้จัดการเดินขบวนไว้ แต่จะอนุมานได้ว่าผู้จัดการเดินขบวนจะต้องมีหน้าที่เหมือนกับ คณะกรรมการชุมนุมสาธารณะ

๒) ผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวน

ในประเทศฝรั่งเศสให้สิทธิเสรีภาพอย่างมากแก่ประชาชน จึงไม่ได้กำหนดถึงขอบเขตหน้าที่ของประชาชนที่จะเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือ เข้าร่วมเดินขบวน ประชาชนที่มีความสนใจในประเด็นที่ได้มีการอภิปรายในการชุมนุมสาธารณะ หรือมีความเห็นด้วยกับการเดินขบวนย่อมสามารถเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือ การเดินขบวนนั้นๆได้โดยเสรี

๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน

ในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของฝรั่งเศสทุกครั้งจะต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้ามาดูแลการชุมนุมให้เป็นไปโดยความสงบเรียบร้อย ได้แก่ ในเขตกรุงปารีสจะอยู่ในความดูแลของผู้บัญชาการตำรวจกรุงปารีส ส่วนในเขตปริมณฑลอื่นให้อยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด และสำหรับในเขตเมืองให้อยู่ในความดูแลของนายกเทศมนตรี ซึ่งผู้มีอำนาจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของประชาชนฝรั่งเศสจะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกในการชุมนุมสาธารณะหรือดูแลเส้นทาง ในการเดินขบวน และถ้ากรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินขบวนได้ร้องขอความช่วยเหลือในการดูแลการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนให้เป็นไปโดยความสงบเรียบร้อย และขอให้จัดการต่อผู้ที่ขัดขวางการชุมนุมหรือก่อให้เกิดความวุ่นวายจากการชุมนุมได้ และถ้าหากมีการปะทะทำร้ายกันอย่างรุนแรงในที่ชุมนุมสาธารณะเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุมก็สามารถเข้ามาสลายการชุมนุมและการเดินขบวนได้

โดยระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของฝรั่งเศส ได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งถ้าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนนั้นอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจใช้อำนาจในการสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนได้

ข) ลักษณะและวิธีการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

ในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของประเทศฝรั่งเศสนั้นจะกระทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

๑) คณะกรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินขบวนจะต้องมีหนังสือแจ้งบอกกล่าว (Déclaration) เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบในการดูแลการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวน ยกเว้น ในการเดินขบวนตามประเพณีท้องถิ่น โดยหนังสือแจ้งบอกกล่าวจะต้องระบุ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพของคณะกรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินขบวน เรื่องที่จะแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องต่อรัฐบาลในการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนโดยระบุว่า มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร โดยต้องกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะจัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ หรือวัน เวลา เส้นทาง การเดินขบวน รวมถึงลักษณะและวิธีการในการเดินขบวน จำนวนของผู้ที่จะเข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนโดยประมาณ และจะต้องลงลายมือชื่อของคณะกรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินขบวน

๒) ระยะเวลาในการทำหนังสือแจ้งบอกกล่าว เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจะต้องแจ้ง ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นนั้น โดยแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน หรืออย่างมากสิบห้าวันก่อนวันที่จะมีการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินทาง ส่วนในเมืองปารีสและในเขตแม่น้ำแซน (La Seine) ให้แจ้งต่อสำนักงานตำรวจเมืองปารีส นอกจากนี้กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินทางต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบว่าจะมีการเริ่มชุมนุมล่วงหน้าก่อนเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง และให้ระบุสถานที่และเวลาที่คณะกรรมการชุมนุมสาธารณะหรือผู้จัดการเดินทางแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ในเอกสารรับรองการชุมนุมด้วย^๖

๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับหนังสือแจ้งบอกกล่าวแล้ว จะต้องออกใบรับแจ้งให้ผู้แจ้งทันที ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าการชุมนุมสาธารณะและการเดินทางจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยได้ ก็อาจมีคำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินทางได้ โดยต้องแจ้งไปยังผู้ลงนามในหนังสือบอกกล่าวโดยทันที ส่วนสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินทางของฝรั่งเศสไม่มีข้อห้ามในเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งห้ามไว้ แต่ต้องนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อการเพิกถอนคำสั่งห้าม^๗

ค) ข้อจำกัดและบทลงโทษเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

ข้อจำกัดของการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะในสถานการณ์ปกติของประเทศฝรั่งเศสนั้น มีเพียงเล็กน้อย ได้แก่

๑) การชุมนุมสาธารณะหรือการเดินทางจะกระทำเกินเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา ไม่ได้ เว้นแต่สถานที่สาธารณะนั้นจะปิดให้บริการหลังเวลาดังกล่าว ก็ให้สามารถชุมนุมต่อไปได้จนถึงเวลาปิดให้บริการที่กำหนดไว้

๒) การชุมนุมสาธารณะหรือการเดินทางจะกระทำบนทางสาธารณะไม่ได้ เช่น ถนนหลวง

๓) มีบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะโดยบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของฝรั่งเศส สามารถแบ่งออกได้เป็นความผิดทางอาญาและความผิดทางแพ่ง ดังนี้^๘

^๖ สำนักกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, บันทึกกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะของต่างประเทศ, ๒๕๕๒, หน้า ๔๑

^๗ ปกติตา นิมาวรรณ, "กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะของฝรั่งเศส," วารสารกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๒๗ ตอน ๑ (๒๕๕๓): หน้า ๑๐๒ - ๑๐๕

๓.๑) โทษทางอาญา แบ่งออกเป็น โทษของผู้ที่ขัดขวางการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและโทษในการก่อความวุ่นวายในระหว่างการเดินขบวนประท้วง

๓.๑.๑) บทกำหนดโทษในการขัดขวางเสรีภาพในการชุมนุมและเดินขบวน ตามมาตรา ๔๓๑ - ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มีบทกำหนดโทษให้การกระทำใดๆโดยการรวมกลุ่มกันและมีการชุมนุมซึ่งเป็นการขัดขวางการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การทำงาน การรวมตัวกันเป็นสมาคม การชุมนุมหรือการเดินขบวน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ยูโร หากมีการใช้ความรุนแรงหรือทำลายทรัพย์สิน ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน ๓ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๔๕,๐๐๐ ยูโร

๓.๑.๒) บทกำหนดโทษในการก่อความวุ่นวายในระหว่างการเดินขบวน

๓.๑.๒.๑) การปราบปรามความไม่สงบ (มาตรา ๔๓๑ - ๓ ถึงมาตรา ๔๓๑ - ๕) การชุมนุมที่ก่อความไม่สงบ (Atroupement) หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มคนบนถนนสาธารณะหรือในพื้นที่สาธารณะที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถสลายการชุมนุมที่ก่อความไม่สงบนี้ได้ หากมีการเตือนให้สลายการชุมนุมแล้วถึง ๒ ครั้ง แต่ผู้ชุมนุมยังคงการชุมนุมต่อไป ผู้ชุมนุมอาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ยูโร สำหรับกรณีที่ไม่ใช้อาวุธ และอาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๔๕,๐๐๐ ยูโร สำหรับกรณีที่มีอาวุธ และภายหลังจากนี้หากผู้ใดจงใจเข้าร่วมการชุมนุมต่อไปอีก จะต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน ๕ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ ยูโร

ผู้ใดปลุกกระดมโดยตรงให้มีการชุมนุมที่ก่อความไม่สงบโดยใช้อาวุธ ไม่ว่าจะกระทำโดยป่าวร้องหรือแถลงการณ์ โดยการเขียน คำพูด หรือ รูปภาพ ตีตประกาศหรือแจกจ่ายใบปลิว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ยูโร และหากการปลุกกระดมนั้นเป็นผล โทษจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน ๗ ปีและมีโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ ยูโร ตามมาตรา ๔๓๑ - ๖

บุคคลธรรมดาที่ต้องระวางโทษตาม มาตรา ๔๓๑ - ๕ และมาตรา ๔๓๑ - ๖ อาจถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองและทางแพ่ง ถูกห้ามมิให้พกพาอาวุธเป็นเวลา ๕ ปี หรือมากกว่านั้น ถูกริบอาวุธหรือถูกจำกัดเขต โดยชาวต่างชาติ ที่กระทำผิดตามมาตรา ๔๓๑ - ๕ และมาตรา ๔๓๑ - ๖ อาจถูกเนรเทศจากประเทศฝรั่งเศส เป็นการถาวรหรือเป็นเวลา ๑๐ ปีหรือมากกว่านั้น ตามมาตรา ๔๓๑ - ๙ ถึงมาตรา ๔๓๑ - ๑๒

๓.๑.๒.๒) บทบัญญัติโทษของการไม่ทำตามกฎเกณฑ์ว่าด้วยการชุมนุม (มาตรา ๔๓๑ - ๔ ถึงมาตรา ๔๓๑ - ๑๒) ผู้ใดจัดให้มีการชุมนุมบนถนนสาธารณะโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า หรือเป็นการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าแล้ว แต่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วนหรือให้รายละเอียดที่ไม่เป็นความจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนและมีโทษปรับไม่เกิน ๗,๕๐๐ ยูโร

๓.๒) ความรับผิดทางแพ่ง เมื่อความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไล่เบียดต่อไปในภายหลัง โดยใช้หลักกฎหมายปกครองว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ง) การดูแลการชุมนุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดูแลการชุมนุมนั้นเห็นว่าการชุมนุมที่จะเกิดขึ้นจะทำให้เกิดความวุ่นวายต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง สามารถห้ามได้ทันทีโดยออกประกาศแจ้งให้ผู้รับผิดชอบในการชุมนุมที่แจ้งชื่อไว้ให้ทราบ นอกจากนี้นายกเทศมนตรีก็สามารถออกประกาศห้ามหรือมีคำสั่งให้ยกเลิกการชุมนุมได้เช่นกัน โดยต้องส่งรายงานพร้อมหมายห้ามการชุมนุมนั้นไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเห็นด้วยตามที่นายกเทศมนตรีเสนอหรืออาจจะยกเลิกการห้ามการชุมนุมนั้นเสียก็ได้

นอกจากนี้ภายหลังจากที่ผู้จัดการชุมนุมได้มีการแจ้งว่าจะมีการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว หากมีสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความไม่สงบหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างร้ายแรงขึ้น หรือหากไม่มีการแจ้งการชุมนุม เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถห้ามการชุมนุมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นได้ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ก่อนหน้าการชุมนุม และเจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีอำนาจในการสลายการชุมนุมที่มีอาวุธหรือสิ่งที่สามารถใช้เป็นอาวุธ ตามมาตรา ๑๓๒-๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีการชุมนุม บริเวณใกล้เคียงหรือทางเข้าออก ทั้งนี้การใช้มาตรการใดๆ ของเจ้าหน้าที่จะต้องอยู่ภายใต้ความพอสมควรแก่เหตุและความจำเป็นเท่านั้น โดยวิธีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐกฤษฎีกา

๓.๑.๒ การชุมนุมสาธารณะของสาธารณรัฐฝรั่งเศสในสถานการณ์พิเศษ

ในสถานการณ์พิเศษนั้นเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนย่อมถูกจำกัดลง ในประเทศฝรั่งเศสได้มีการจำกัดการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนในสถานการณ์ดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๑ การใช้อำนาจตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสได้แสดงถึงบทบาทของประธานาธิบดีในฐานะที่เป็นผู้ประกันความเป็นอิสระของชาติ บูรณภาพแห่งดินแดนและการเคารพต่อสนธิสัญญาต่างๆ โดยเฉพาะในภาวะวิกฤตที่ทำให้บ้านเมืองวุ่นวายและไร้ระเบียบ มาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ประธานาธิบดีสามารถใช้อำนาจเผด็จการชั่วคราวได้ โดยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ประธานาธิบดีมีอำนาจอย่างกว้างขวางในภาวะวิกฤตและเป็นอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามการที่ประธานาธิบดีจะประกาศใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการประกาศใช้อำนาจดังกล่าวด้วย

ก) เงื่อนไขในการใช้อำนาจ

เงื่อนไขในการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญของประธานาธิบดีนั้น อาจแบ่งได้เป็นเงื่อนไขตามเนื้อหา และเงื่อนไขตามรูปแบบ^{*}

เงื่อนไขตามเนื้อหา ได้แก่ จะต้องเกิดเหตุการณ์ที่มีลักษณะคุกคามเกิดขึ้นอย่างทันทีทันใดและการคุกคามนั้นจะทำให้การดำเนินการของสถาบันการเมืองขัดข้อง

เงื่อนไขตามรูปแบบ ได้แก่

๑) ก่อนการประกาศใช้อำนาจประธานาธิบดีจะต้องปรึกษานายกรัฐมนตรี ประธานสภาทั้งสองและคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ อย่างเป็นทางการเสียก่อน แต่การปรึกษาดังกล่าวไม่ผูกพันที่จะต้องทำตามข้อเสนอแนะของบุคคลเหล่านี้

๒) ประธานาธิบดีต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงการประกาศใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญ

๓) ประธานาธิบดีจะยุบสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญ ไม่ได้

๔) มาตรการที่ประธานาธิบดีจะใช้นั้นจะต้องกำหนดโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สถาบันทางการเมืองสามารถดำเนินงานตามหน้าที่ได้ ทั้งนี้ ในระยะเวลาที่สั้นที่สุด

ข) ผู้มีอำนาจ

ผู้มีอำนาจในการประกาศใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสนั้น ได้แก่ ประธานาธิบดี โดยประธานาธิบดีจะต้องปรึกษา

* เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, เอกสารวิชาการ ของสถาบันพระปกเกล้า ชุด รู้เขารู้เรา : การเมืองการปกครองต่างประเทศ ระบบการเมืองการปกครองฝรั่งเศส(กรุงเทพมหานคร:สยามศิลปะการพิมพ์,๒๕๔๓) หน้า ๗๕

นายกรัฐมนตรี ประธานสภาทั้งสองและคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ อย่างเป็นทางการก่อนที่จะประกาศใช้อำนาจดังกล่าว แต่การบริักษานั้นไม่ผูกพันประธานาธิบดีในการที่จะประกาศการใช้อำนาจดังกล่าวหรือไม่

ค) ระยะเวลาการใช้งบค้ำและการสิ้นผลใช้งบค้ำ

การใช้อำนาจตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖ ของประธานาธิบดีนั้น ไม่มีกำหนดระยะเวลาของการใช้อำนาจพิเศษดังกล่าว การใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญนั้น จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของประธานาธิบดีเป็นหลัก

ง) ผลของการใช้อำนาจ

ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้อำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐธรรมนูญแล้วนั้น อำนาจอธิปไตยในการบริหารประเทศ จะมารวมอยู่ที่ประธานาธิบดี ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจในทางนิติบัญญัติและอำนาจในทางบริหาร โดยประธานาธิบดีอาจออกมาตรการใดๆ เพื่อความมุ่งหมายในการดำรงไว้ในอำนาจการบริหาร ซึ่งจะทำให้ได้เพียงกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้น อันเป็นมาตรการทางบริหารและนิติบัญญัติเท่านั้นจะใช้อำนาจทางตุลาการด้วยมิได้ จึงทำให้อำนาจประธานาธิบดีมีอย่างกว้างขวางมาก เว้นแต่เพียงการแก้ไขรัฐธรรมนูญและอำนาจทางตุลาการเท่านั้น

๓.๑.๒.๒ การใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

กฎอัยการศึก เป็นกฎหมายที่ใช้ในภาวะสงครามที่มีความจำเป็น ต้องสู้รบกับศัตรู การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การประกาศใช้กฎอัยการศึก ในสถานการณ์พิเศษจึงมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนชาวฝรั่งเศส ซึ่งรัฐอาจจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนได้

กฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก (L'état de siège) ของฝรั่งเศสได้แก่ รัฐบัญญัติลงวันที่ ๙ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๔๙ และรัฐบัญญัติ ลงวันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๘๗๘ มีสาระสำคัญดังนี้

ก) เงื่อนไขในการใช้อำนาจ

ในกรณีที่ประเทศฝรั่งเศสกำลังประสบภัยอันตรายอันเนื่องมาจาก สงครามจากต่างประเทศ หรือจากการกบฏภายในประเทศโดยมีการใช้กำลังอาวุธ รัฐสภาหรือประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจประกาศกฎอัยการศึก เพื่อใช้อำนาจควบคุมสถานการณ์ให้ประเทศกลับสู่สถานการณ์ปกติได้

ข) ผู้มีอำนาจ

โดยหลักการประกาศกฎอัยการศึกนั้น จะต้องกระทำโดยรัฐกฤษฎีกาที่ออกในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี^๖ ซึ่งเป็นอำนาจของประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจประกาศกฎอัยการศึกโดยต้องระบุท้องที่ที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก แต่จะต้องเรียกประชุมรัฐสภาภายในสองวันนับจากวันที่มีการประกาศกฎอัยการศึกเพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อมีการประชุมรัฐสภาแล้ว รัฐสภาอาจจะอนุมัติหรือยกเลิกการประกาศกฎอัยการศึกได้ ในกรณีที่สภาทั้งสองมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันให้ถือว่าประกาศกฎอัยการศึกเป็นอันยกเลิกโดยทันที

ค) ระยะเวลาการใช้บังคับและการสิ้นสุดใช้บังคับ

การประกาศกฎอัยการศึกมีผลใช้บังคับภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐกฤษฎีกา ในกรณีที่ประธานาธิบดีเป็นผู้ประกาศกฎอัยการศึก ก่อนที่จะมีการเรียกประชุมรัฐสภานั้นกฎอัยการศึกจะมีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีการประชุมของรัฐสภาเพื่อพิจารณาว่าจะให้ประกาศกฎอัยการศึกมีผลใช้บังคับต่อไปหรือไม่ โดยในการขยายระยะเวลาการใช้กฎอัยการศึกเกินกว่าสิบสองวันจะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐสภา

ง) ผลของการใช้อำนาจ

ผลของการประกาศกฎอัยการศึก คือ ให้โอนอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายทหาร ในทางปฏิบัติอาจมีการแบ่งความรับผิดชอบกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายทหารจะสงวนอำนาจไว้เฉพาะในเรื่องที่เห็นว่าจำเป็นต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยจริงๆ เท่านั้น โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนยังคงใช้อำนาจในเรื่องอื่นต่อไปตามปกติ ซึ่งภายในท้องที่ที่มีการประกาศกฎอัยการศึกนั้น ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาคดีที่ทำความผิดเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายทหารมีอำนาจในการตรวจค้นเคหะสถานของประชาชนได้ตลอดเวลา มีอำนาจห้ามการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อบ้านเมือง

๓.๑.๒.๓ การใช้อำนาจในระหว่างการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

เป็นกฎหมายที่ใช้ในภาวะฉุกเฉินของประเทศฝรั่งเศส เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อภารกิจเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนชาวฝรั่งเศสซึ่งรัฐอาจจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนได้ โดยประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วย

^๖ นันทวัฒน์ บรมานันท์, คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๙๕๘ (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, ๒๕๔๙), หน้า ๕๖

สถานการณ์ฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๕๕ (La loi du 3 avril 1955 instituant un état d'urgence) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีการประกาศใช้ครั้งแรกในกรณีอัลจีเรีย ในปีค.ศ. ๑๙๕๕ และได้มีการประกาศใช้นานถึง ๖ เดือน นอกจากนี้ยังได้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินอีกหลายครั้ง เช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ค.ศ. ๑๙๕๘ และค.ศ. ๑๙๖๐ เป็นต้น

ก) เงื่อนไขในการใช้อำนาจ

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จะประกาศได้ต่อเมื่อมีภัยอันตรายที่มีลักษณะกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองอย่างร้ายแรง หรือจากเหตุการณ์ที่มีลักษณะเป็นภัยพิบัติสาธารณะ

ข) ผู้มีอำนาจ

คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดยจะประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา (décret) และจะต้องระบุท้องที่ที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อให้การใช้อำนาจจำกัดในท้องที่ที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน และจำเป็นต้องใช้อำนาจเท่านั้น

ค) ระยะเวลาการใช้อย่างบังคับและการสิ้นสุดโดยบังคับ

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินจะมีผลใช้บังคับเป็นเวลาเพียง ๑๒ วันเท่านั้น และจะสิ้นสุดเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาให้ขยายระยะเวลาในการใช้บังคับออกไปอีก

ง) ผลของการใช้อำนาจ

ผลของการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดูแลควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนมีอำนาจในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน คือ ห้ามประชาชนสัญจร ห้ามยานพาหนะสัญจรภายในเขตและเวลาที่ประกาศกำหนด กำหนดเขตหวงห้ามหรือห้ามบุคคลใดเข้าไปในเขตหวงห้าม ห้ามประชาชนออกจากบ้านภายในกำหนดเวลา ห้ามการชุมนุมสาธารณะ และการเดินขบวนทุกรูปแบบที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมี ๒ ประเภท คือ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแบบธรรมดา (L'état d'urgence simple) และ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแบบร้ายแรง (L'état d'urgence aggravée)

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแบบธรรมดา มีผลเป็นการเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลได้หลายประการ เช่น ห้ามการสัญจร ห้ามเข้าไปในเขตหวงห้าม ห้ามออกจากบ้าน ควบคุมตัวไว้ในสถานที่กักขัง สังกัดโรงพยาบาล สถานที่ชุมนุม ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและสั่งห้ามการชุมนุมทุกรูปแบบ

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแบบร้ายแรง มีผลเป็นการเพิ่มอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายพลเรือนมากกว่าในกรณีของการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแบบธรรมดา ในอีก ๒ เรื่องคือ อำนาจในการตรวจค้นเคหสถานทั้งกลางวันและกลางคืน และอำนาจในการตรวจสอบหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ทุกชนิด รายการวิทยุ โทรทัศน์ และมหรสพต่างๆ

๓.๑.๓ ตัวอย่างกรณีศึกษาในการดูแลการชุมนุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สภาแห่งรัฐหรือศาลปกครองสูงสุดของประเทศฝรั่งเศส (Conseil d'Etat) ได้มีคำพิพากษาสำคัญที่เป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๓๙ ได้แก่ คดีเบนจามิน (Benjamin)

ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งเมือง Nevers ประเทศฝรั่งเศส มีความประสงค์จะจัดการประชุมทางวรรณกรรมขึ้นโดยได้เชิญนายเบนจามิน (René Benjamin) มาแสดงปาฐกถาต่อที่ประชุมนี้ด้วย สหภาพครูได้แจ้งให้นายกเทศมนตรีเมือง Nevers ทราบว่าจะทำการต่อต้านการเดินทางมาแสดงปาฐกถาของนายเบนจามินทุกวิถีทาง ทั้งนี้เพราะนายเบนจามินได้เคยกล่าวถ้อยคำดูหมิ่นเหยียดหยามบรรดาครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ขึ้นต่อศาสนาไว้ในข้อเขียนต่างๆของตนหลายครั้ง พร้อมกันนั้นก็ได้เรียกร้องทั้งในทางหนังสือพิมพ์ ใบปลิว และป้ายโฆษณา ให้บรรดาผู้สนับสนุนโรงเรียนของรัฐ สหภาพ ตลอดจนกลุ่มฝ่ายซ้ายต่างๆ มาชุมนุมต่อต้านด้วย นายกเทศมนตรีแห่งเมือง Nevers เห็นว่าการเดินทางมาเมือง Nevers ของนายเบนจามินเพื่อจัดการชุมนุมแสดงปาฐกถาทางวรรณกรรม น่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในเมืองได้ จึงอาศัยอำนาจตามในบทบัญญัติมาตรา ๘๗ แห่งกฎหมายลงวันที่ ๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๔ ซึ่งบัญญัติว่า “นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ออกมาตรการที่จำเป็นแก่การรักษาความสงบเรียบร้อย” ออกคำสั่งห้ามมิให้จัดการชุมนุมฟังการแสดงปาฐกถาของนายเบนจามิน นายเบนจามินจึงนำคดีขึ้นร้องต่อ (สภาแห่งรัฐ) หรือศาลปกครองสูงสุดของประเทศฝรั่งเศส เพื่อขอให้ยกเลิกคำสั่งห้ามจัดการชุมนุมแสดงปาฐกถาของนายกเทศมนตรีดังกล่าวโดยอ้างว่าการชุมนุมโดยสงบเป็นเสรีภาพของประชาชน การที่นายกเทศมนตรีเห็นว่าการจัดการชุมนุมแสดงปาฐกถาของตนจะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นนั้น เป็นการคาดคะเนเองและหากเกิดความไม่สงบขึ้นจริง ก็ย่อมเป็นหน้าที่ของเทศบาลเมือง Nevers ที่จะต้องดำเนินการอย่างไร้เพื่อระงับป้องกันเหตุนั้นๆ

ศาลปกครองสูงสุดของประเทศฝรั่งเศส พิพากษาว่า คำสั่งที่ห้ามจัดการชุมนุมแสดงปาฐกถาของนายเบนจามินที่ออกโดยนายกเทศมนตรีแห่งเมือง Nevers นั้นมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการจัดชุมนุมแสดงปาฐกถาของนายเบนจามิน มิได้ร้ายแรงถึงขนาดที่นายกเทศมนตรีไม่สามารถป้องกันมิให้เกิดขึ้นได้ด้วยมาตรการอื่นที่มีความรุนแรงน้อยกว่าคำสั่งดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือคำสั่งของนายกเทศมนตรีแห่งเมือง Nevers ที่ห้ามมิให้จัดชุมนุม

ฟังก์ชันการแสดงผลปาฐกถาของนายเบนจามินเป็นการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนเกินขอบเขตแห่งความจำเป็นแก่การรักษาความสงบเรียบร้อยของเมือง Nevers^๓

อย่างไรก็ดีเมื่อพิจารณาจากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศฝรั่งเศสในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาของการรับรองสิทธิเสรีภาพแล้ว จะเห็นได้ว่าตามที่เข้าใจโดยทั่วไปว่าประเทศฝรั่งเศสเป็นแม่แบบในเรื่องการรับรองสิทธิเสรีภาพ โดยพิจารณาจากคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๘๙ โดยถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น ซึ่งเป็นหลักสำคัญและเป็นแม่แบบให้กับประเทศต่างๆ ในโลกยอมรับ แต่เมื่อพิจารณาจากประวัติศาสตร์ทางการเมืองหลังปี ค.ศ. ๑๗๘๙ มาจนถึงปัจจุบันจะพบว่า การรับรองสิทธิเสรีภาพของฝรั่งเศสนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ทางการเมืองการปกครองของแต่ละยุคแต่ละสมัยโดยขึ้นอยู่กับกลไกทางการเมือง ผู้มีอำนาจปกครอง สภาพและสภาวะแวดล้อมทางการเมืองเป็นตัวกำหนด ในปัจจุบันประเทศฝรั่งเศสยังคงมีปัญหาในเรื่องการแบ่งแยกเชื้อชาติ สีผิว ความขัดแย้งทางสังคมและยังรวมไปถึงทัศนคติของชาวฝรั่งเศสบางคนที่มีต่อคนต่างชาติอีกด้วย^๔

โดยที่ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองแบบรัฐเดี่ยว โดยแบ่งอำนาจการปกครองไปยังส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำบริการสาธารณะและดูแลความสงบเรียบร้อย คล้ายคลึงกับการปกครองของประเทศไทย โดยในประเทศฝรั่งเศสการชุมนุมสาธารณะเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งประชาชนสามารถใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะได้โดยไม่ต้องขออนุญาต โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการดูแลการชุมนุมสาธารณะให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ได้แก่ ในเขตกรุงปารีสจะอยู่ในความดูแลของผู้บัญชาการตำรวจกรุงปารีส ส่วนในเขตปริมณฑลอื่น จะอยู่ในความดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด และสำหรับในเขตเมือง จะอยู่ในความดูแลของนายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองในส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ไขข้อพิพาทได้ทันต่อสถานการณ์ โดยในการดำเนินมาตรการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ที่สามารถถูกตรวจสอบได้โดยศาลปกครอง การศึกษาถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศฝรั่งเศสนั้น สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศไทยในการดูแลการชุมนุมสาธารณะได้

^๓ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, หน้า ๙๐

^๔ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ, หน้า ๑๐๐-๑๐๑

๓.๒ การชุมนุมสาธารณะในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลง ชาวเยอรมันได้ฟื้นฟูประเทศขึ้นมาใหม่ จากความเสียหายของบ้านเมืองที่ได้รับผลกระทบจากการแพ้สงคราม โดยมีสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมนี หรือประเทศเยอรมันตะวันตก ซึ่งมีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยแบบเสรีและมีความเป็นนิติรัฐ (Rechtsstaat) ที่ยึดถือหลักกฎหมายเป็นใหญ่ในการปกครองประเทศ และได้มีการกำหนดให้รัฐและหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจเท่าที่จำเป็นแก่การบริหารงานของรัฐ และมีการจำกัดอำนาจของรัฐบาลกลางไม่ให้มีมากเหมือนสมัยรัฐธรรมนูญฉบับไวมาร์ (สมัยฮิตเลอร์) ด้วย ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีมาตรการกระจายอำนาจ ให้แก่มลรัฐ (Land) โดยให้มีอำนาจในการปกครองบางเรื่องอย่างเป็นอิสระ เช่น ให้มลรัฐต่างๆ มีอำนาจอธิปไตยในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งอำนาจกิจการด้านตำรวจด้วย โดยกฎหมายตำรวจ (Polizeirecht) ของเยอรมันถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายปกครอง ซึ่งอยู่ในหมวดเรื่องเฉพาะของกฎหมายปกครอง (Verwaltungsrecht Besonderer Teil) หรือที่เรียกว่ากฎหมายปกครองภาคพิเศษ โดยรวมถึงกฎหมายการก่อสร้าง กฎหมายปกครองท้องถิ่น กฎหมายจราจร และกฎหมายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ รวมอยู่ด้วย ในขณะที่เดียวกันกฎหมายปกครองภาคทั่วไป (Verwaltungsrecht Allgemeiner Teil) เป็นกฎหมายที่บัญญัติเรื่องต่างๆ ไป เช่น การกระทำทางปกครอง (Verwaltungsakt) ซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถนำมาใช้กับกฎหมายปกครองภาคพิเศษได้ทุกเรื่อง

กิจการในทางปกครองรวมถึงกิจการของตำรวจในเยอรมันนั้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นกิจการของมลรัฐ เนื่องจาก ประเทศเยอรมันตะวันตกไม่ต้องการที่จะกลับไปเป็นรัฐตำรวจ (Polizeistaat) ดังเช่นที่เคยเป็นมาก่อนในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งกิจการของตำรวจรวมศูนย์อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลกลาง เนื่องจากในสมัยนั้น การเป็นรัฐตำรวจได้เป็นเหตุให้มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลอย่างร้ายแรงและกว้างขวางที่สุด มีการคร่าชีวิตประชาชนนับล้านคน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าว ได้นำประเทศเยอรมันไปสู่ความหายนะในที่สุด ดังนั้น เมื่อได้มีการสถาปนาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีขึ้นมาใหม่จากเขตยึดครองของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงให้ความสำคัญกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพทั้งหลายของประชาชนด้วยการบัญญัติเป็นหลักการไว้ในกฎหมายพื้นฐาน (Grundgesetz-GG) หรือรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมัน เมื่อได้มีการรวมประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (เยอรมันตะวันตก) และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมนี (เยอรมันตะวันออก) เข้าด้วยกัน เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๐ เป็นสหพันธ์รัฐเยอรมนี และได้ใช้กฎหมายพื้นฐาน หรือรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นรัฐธรรมนูญร่วมกันของประเทศทั้งสอง

รัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมันนั้นได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษและกำหนดให้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานมีผลเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ได้โดยตรง การชุมนุมสาธารณะนั้นถือเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในระบบกฎหมายของสหพันธ์รัฐเยอรมนี (ประเทศเยอรมัน) ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดไว้ในมาตรา ๘ ซึ่งวรรคหนึ่งได้บัญญัติไว้ว่าชาวเยอรมันมีสิทธิที่จะชุมนุมกันโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งหรือได้รับอนุญาต และวรรคสองบัญญัติว่าสำหรับการชุมนุมในสถานที่โล่ง สิทธิในการชุมนุมดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้โดยกฎหมายหรือโดยฐานของกฎหมาย นอกจากนี้ประเทศเยอรมันยังได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนไว้เป็นการเฉพาะ ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ (Gesetz über Versammlungen und Aufzüge (Versammlungsgesetz - VersG))

๓.๒.๑ การชุมนุมสาธารณะของสหพันธ์รัฐเยอรมนีในสถานการณ์ปกติ

๓.๒.๑.๑ ความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในสหพันธ์รัฐเยอรมนี

ในประเทศเยอรมันนั้นเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะถือว่าเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานทางการเมืองที่พลเมืองชาวเยอรมันทุกคนสามารถใช้เสรีภาพดังกล่าวได้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะนั้นไม่ได้แสดงให้เห็นถึงเฉพาะแต่เสรีภาพในการแสดงออกซึ่งเสรีภาพส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังหมายรวมไปถึงการแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนและสิทธิของพลเมืองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองด้วย สิทธิในการรวมตัวโดยปราศจากการขัดขวางและปราศจากการที่จะต้องได้รับอนุญาตเป็นพิเศษนั้น ถือเป็นเครื่องหมายของเสรีภาพ อิสรภาพ และความสามารถของพลเมืองซึ่งเป็นหลักประกันในสิทธิเสรีภาพของตน โดยที่เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะเป็นสิทธิอย่างหนึ่งในทางกฎหมายมหาชนที่มีลักษณะที่เป็นสิทธิในทางป้องกัน status negatives ดังนั้นผู้ทรงสิทธิจึงไม่สามารถเรียกร้องให้รัฐริเริ่มกระทำการใดๆได้

โดยการชุมนุมสาธารณะที่จะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญของเยอรมันนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสองประการ ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก คือ การรวมตัวกันของบุคคลหลายๆคน โดยบุคคลที่มารวมตัวกันเป็นการชุมนุมได้นั้น อย่างน้อยต้องมีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป และองค์ประกอบภายใน คือ การมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการชุมนุม โดยไม่จำกัดเฉพาะการชุมนุมทางการเมืองเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการรวมตัวกันเพื่อที่จะขัดขวางการชุมนุมของผู้อื่นนั้นไม่ถือว่าเป็นการชุมนุมที่ได้รับการคุ้มครอง

นอกจากนั้นการชุมนุมสาธารณะที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งการชุมนุมโดยสงบนั้นหมายถึง การชุมนุมที่ดำเนินไปโดยปราศจากการใช้กำลังหรือปราศจากการต่อต้านอำนาจรัฐ โดยจะต้องพิจารณาจากลักษณะของการชุมนุมนั้นๆว่าวัตถุประสงค์ในการชุมนุมนั้นเป็นไปโดยสงบหรือไม่ ซึ่งหากผู้ที่เข้าร่วมการชุมนุมเพียงบางส่วนก่อการชุมนุมโดยไม่สงบขึ้นมา ถือว่าสิทธิในการชุมนุมของบุคคลเหล่านี้สิ้นไปเฉพาะตัว จะถือว่าการชุมนุมโดยทั่วไปเป็นการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ได้ นอกจากนี้การชุมนุมที่ปราศจากอาวุธนั้น หมายถึงอาวุธตามที่กฎหมายกำหนดในรัฐบัญญัติว่าด้วยอาวุธหรืออาวุธในความหมายทางเทคนิคและยังหมายรวมถึงเครื่องมือหรือวัตถุที่สามารถใช้ก่อให้เกิดอันตรายอีกด้วยหากเครื่องมือดังกล่าวถูกใช้โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นอาวุธ สำหรับสิ่งที่ไม่ถือว่าเป็นอาวุธได้แก่สิ่งป้องกัน เช่น ผ้าคลุมหน้า หมวกนิรภัย หน้ากากกันแก๊ส แว่นที่ใช้ป้องกันดวงตา เป็นต้น แต่อุปกรณ์ดังกล่าวอาจถูกนำไปใช้ในการปะทะต่อต้านเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจนำไปสู่การชุมนุมโดยไม่สงบขึ้นได้

การชุมนุมสาธารณะนั้นยังสามารถแบ่งรูปแบบการชุมนุมได้เป็นการชุมนุมในสถานที่โล่ง(Öffentliche Versammlungen unter freiem Himmel) หมายถึงการชุมนุมในสถานที่เปิดโล่ง ไม่อยู่ในสถานที่ที่มีติดชิด และการเข้าถึงที่ชุมนุมไม่ถูกปิดกั้น สามารถเข้าถึงได้และการชุมนุมที่ไม่มีกรอบปิดล้อมการชุมนุม เช่น การชุมนุมบนถนน ที่โล่ง บนทางเดินเท้าหรือในสวนสาธารณะ เป็นต้น และการชุมนุมในสถานที่ที่มีลักษณะของห้องมีติดชิด รอบด้าน และสามารถเข้าไปได้โดยอาศัยทางเข้าเท่านั้น และเป็นการชุมนุมที่มีกรอบปิดล้อมรอบด้าน โดยจะต้องมีขอบเขตที่แน่นอนและขอบเขตนั้นต้องเป็นส่วนที่กันหรือขวางกั้นการชุมนุมกับโลกภายนอกได้ ส่วนห้องนั้นจะมีหลังคาหรือไม่ไม่ใช้สาระสำคัญ เช่น ในหอประชุม สนามกีฬา หรือเต็นท์ที่มีพลาสติกบุทั้งสี่ด้าน เป็นต้น การแยกรูปแบบของการชุมนุมดังกล่าว เนื่องจากการชุมนุมสาธารณะแต่ละประเภทนั้นมีรายละเอียด เงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้สิทธิที่แตกต่างกันไป

๓.๒.๑.๒ รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓

(Gesetz über Versammlungen und Aufzüge (Versammlungsgesetz))

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ฉบับนี้ใช้บังคับกับการชุมนุมสาธารณะไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมในสถานที่โล่งหรือสถานที่ที่มีติดชิด โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชุมนุมและการเดินขบวนเป็น ๔ ส่วนได้แก่ หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ที่มีติดชิด หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดโล่งและการเดินขบวน และบทกำหนดโทษ

ก) บุคคลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ

๑) ผู้นำการชุมนุม หรือผู้ที่รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะ และการเดินขบวน (ผู้จัดการชุมนุม) (Der Leiter der Versammlung)

พลเมืองชาวเยอรมันทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุม ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐเยอรมนี มาตรา ๘ แต่อย่างไรก็ดี การชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดจะต้องมีผู้นำการชุมนุมหรือผู้จัดการชุมนุม เพื่อรับผิดชอบและควบคุมดูแลการชุมนุมให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อยตามมาตรา ๗ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ สำหรับการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งและการเดินขบวนจะต้องมีการแจ้งชื่อบุคคลที่รับผิดชอบจัดการชุมนุมหรือการเดินขบวนด้วยตามมาตรา ๑๔ แห่งรัฐบัญญัติเดียวกัน ผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องรับผิดชอบและควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการชุมนุม รวมทั้งพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการชุมนุมทั้งหมดโดยสามารถตั้งผู้ช่วยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการชุมนุมได้ตามจำนวนที่เหมาะสม

๒) ผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุม (Der Hilfe ehrenamtlicher Ordner bedienen)

ในการชุมนุมสาธารณะสามารถมีผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมเพื่อช่วยให้การทำหน้าที่ในการดำเนินการชุมนุมและการดูแลการชุมนุมให้เป็นไปโดยความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้ทั้งนี้ มาตรา ๙ ของรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้กำหนดให้ผู้ที่ถูกแต่งตั้งให้เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมนั้นมีฐานะเป็นผู้ช่วยผู้จัดการชุมนุม ดังนั้นผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมจึงมีอำนาจหน้าที่เฉพาะตามที่ผู้จัดการชุมนุมมอบหมายให้เท่านั้น ในการชุมนุมสาธารณะในที่มิดชิดนั้น ผู้จัดการชุมนุมไม่มีหน้าที่ต้องแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุม แต่หากผู้จัดการชุมนุมในกรณีนี้ประสงค์จะให้เป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมก็สามารถแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนแต่อย่างใด แต่ผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่แจ้งจำนวนผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมดังกล่าวให้กับเจ้าหน้าที่ทราบ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถจำกัดจำนวนของผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมได้ การตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมเกินกว่าจำนวนที่ได้รับอนุญาตถือเป็นการกระทำผิดกฎหมาย แต่ไม่เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในการสลายการชุมนุมได้ ส่วนกรณีการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งและการเดินขบวนนั้น มาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมต่อเจ้าหน้าที่ โดยจะต้องมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดครบถ้วน ซึ่งจะต้อง

สามารถตรวจสอบได้โดยเจ้าหน้าที่ในภายหลัง นอกจากนี้แล้วคำร้องดังกล่าวจะต้องระบุถึงขนาดที่คาดหมายได้ของการชุมนุมหรือการเดินขบวน และประเภทของการชุมนุม ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถคำนวณจำนวนที่เหมาะสมของผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมได้ โดยผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนจะต้องเป็นผู้รับหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่มีค่าตอบแทน และเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว รวมถึงจะต้องไม่พกพาอาวุธและต้องสวมปลอกแขนสีขาวที่มีการระบุข้อความว่าเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมให้เห็นได้อย่างชัดเจน การยื่นคำร้องและการออกคำสั่งอนุญาตให้มีการแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิธีพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่จะปฏิเสธคำร้องขอแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมนั้นเจ้าหน้าที่จะต้องรับฟังข้อมูลจากฝ่ายผู้จัดการชุมนุมก่อน และการอนุญาตให้มีแต่งตั้งผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมได้ก็เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยสาธารณะ อีกทั้งเพื่อให้การชุมนุมหรือการเดินขบวนเป็นไปโดยความเรียบร้อย

๓) ผู้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐเยอรมนี มาตรา ๘ กำหนดให้ชาวเยอรมันทุกคนมีเสรีภาพที่จะชุมนุมกัน ซึ่งหมายความว่าบุคคลผู้มีสัญชาติเยอรมันทุกคนเป็นผู้มีสิทธิในการชุมนุม โดยไม่แบ่งแยกว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้เยาว์หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะ ทั้งนี้รวมถึงนิติบุคคลและสมาคมตามกฎหมายเอกชนด้วย ตามรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐเยอรมนี กำหนดให้ผู้ที่มิใช่สัญชาติเยอรมันเท่านั้นเป็นผู้ทรงสิทธิในการชุมนุม ดังนั้นสิทธิในการชุมนุมในระบบกฎหมายเยอรมันถือได้ว่าเป็นสิทธิของพลเมือง และไม่ถือว่าสิทธิในการชุมนุมเป็นสิทธิมนุษยชน ทำให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติเยอรมันจึงไม่เป็นผู้ทรงสิทธิในการชุมนุมและไม่สามารถอ้างสิทธิในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญได้ อย่างไรก็ตามการชุมนุมของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติเยอรมันนั้นจะได้รับความคุ้มครองในฐานะเป็นเสรีภาพทั่วไปตามมาตรา ๒ วรรคหนึ่งแห่งรัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐเยอรมนี

๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน

เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน อาจเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง) (Ordnungsbehörde) แล้วแต่กรณี ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธรัฐและกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและเดินขบวนแห่งมลรัฐ หรือกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองแต่ละมลรัฐ กำหนดไว้แตกต่างกัน เช่น กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธรัฐกำหนดให้เฉพาะ

เจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้นที่มีอำนาจสลายการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิด ส่วนการห้ามและการสลายการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดโล่ง เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (เจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจ) อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งมลรัฐหรือกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองของแต่ละมลรัฐ จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจเกี่ยวกับการชุมนุมและการเดินขบวน ไว้แตกต่างกันเช่น มลรัฐ Berlin มลรัฐ Brandenburg และมลรัฐ Nordrhein-Westfalen กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจในทุกกรณี ในขณะที่มลรัฐส่วนใหญ่ เช่น มลรัฐ Bayern มลรัฐ Bremen มลรัฐ Hamburg มลรัฐ Saarland มลรัฐ Sachsen มลรัฐ Schleswig-Holstein และ มลรัฐ Thüringen กำหนดให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจ แต่สำหรับมลรัฐ Niedersachsen และ มลรัฐ Sachsen-Anhalt กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ ส่วนในเขตอื่นๆเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

ข) ลักษณะและวิธีการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

การแจ้งการชุมนุม

การชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนในสหพันธรัฐเยอรมนีนั้นไม่จำเป็นต้องมีการแจ้งหรือได้รับอนุญาตก่อน แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๖๓ ได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่จัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งหรือการเดินขบวนจะต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเวลา สถานที่ ประเด็นที่จะชุมนุมและข้อมูลของผู้จัดการชุมนุมหรือการเดินขบวนต่อเจ้าหน้าที่อย่างช้าที่สุด ๔๘ ชั่วโมง ก่อนที่จะมีการประกาศการชุมนุมหรือการเดินขบวนโดยสามารถแจ้งได้ทั้งด้วยวาจาหรือด้วยลายลักษณ์อักษร โดยผ่านทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือโดยอีเมล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงแผนการชุมนุมได้อย่างทันทั่วทั้ง ทั้งนี้เพื่อจะได้มีมาตรการดูแลการชุมนุมให้เป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค โดยเฉพาะในเรื่องความปลอดภัยในทางจราจรและการคุ้มครองความปลอดภัยของสาธารณะ หรือความเรียบร้อยของสาธารณะได้ การฝ่าฝืนไม่แจ้งการชุมนุมตามมาตราดังกล่าวนั้นไม่ใช่เหตุโดยอัตโนมัติในการที่จะสลายการชุมนุม แต่หากการชุมนุมนั้นเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดต่อความปลอดภัยสาธารณะหรือความเรียบร้อยของสาธารณะ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถสลายการชุมนุมดังกล่าวได้ตามมาตรา ๑๕ วรรคสามแห่งรัฐบัญญัติเดียวกัน และผู้จัดการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนโดยไม่มีแจ้งล่วงหน้านั้นอาจได้รับโทษตามมาตรา ๒๖ ข้อสอง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้ ทั้งนี้การแจ้งการชุมนุมดังกล่าวไม่ใช่การยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตเพื่อจัดให้มีการชุมนุมแต่อย่างใด เพราะการชุมนุมไม่จำเป็นต้องมีการอนุญาต สำหรับกรณี

การประชุมในสถานที่มิดชิดนั้นไม่อยู่ภายใต้หน้าที่ในการแจ้งการประชุม นอกจากนี้การประชุมที่เกิดขึ้นโดยมีลักษณะเร่งด่วน (Eilversammlung) ซึ่งได้แก่การประชุมที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้นจนทำให้ไม่สามารถแจ้งการประชุมภายใน ๔๘ ชั่วโมงได้นั้น ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐเยอรมนีวินิจฉัยว่า การประชุมที่มีลักษณะเกิดขึ้นในทันทีทันใดนั้น ไม่ตกอยู่ภายใต้หน้าที่ในการแจ้งการประชุม ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการประชุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓

ค) ข้อจำกัดและบทลงโทษเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

ในรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓

ได้กำหนดเงื่อนไขในการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนไว้หลายกรณี ได้แก่

๑) การห้ามพกพาอาวุธในสถานที่ชุมนุม ตามมาตรา ๒ วรรคสาม อาวุธในที่นี้ หมายถึง อาวุธตามความหมายในกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธ เช่น ปืน ดาบ หรือสับมือ เป็นต้น รวมถึงอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดที่ไม่ใช่อาวุธตามกฎหมาย แต่โดยความมุ่งหมายของผู้ใช้สามารถใช้เพื่อก่ออันตรายขึ้นได้ เช่น ไม้เบสบอล ไซ้ จอบขุดดิน เป็นต้น ทั้งนี้ไม่สำคัญว่าผู้นำมานั้นมีจุดมุ่งหมายเพียงแค่พกพาเพื่อป้องกันตัวหรือว่าเพื่อใช้ทำอันตรายบุคคลหรือทรัพย์สินอื่น นอกจากนี้ยังห้ามการมีอาวุธในสถานที่ชุมนุมและการพกพาอาวุธในระหว่างการเดินทางมาเพื่อร่วมชุมนุมด้วย หากฝ่าฝืนมีโทษทางอาญา

๒) การห้ามสวมเครื่องแบบ ใช้เครื่องหมาย สี หรือสัญลักษณ์ใดๆ เพื่อแสดงจุดร่วมกันทางการเมือง ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่ได้มุ่งหมายห้ามแสดงจุดร่วมทางการเมืองทุกชนิด แต่มุ่งหมายเฉพาะสีหรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องพันกับลัทธิความรุนแรงต่างๆ เช่น กลุ่มนีโอนาซี

๓) การห้ามมีเครื่องป้องกันตัวจากการสลายการชุมนุมของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๗a วรรคหนึ่ง หรือการห้ามคลุมหน้าหรือปิดบังอำพรางตัว ตามมาตรา ๑๗a วรรคสอง

ผู้จัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งหรือการเดินขบวนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดเกี่ยวกับการชุมนุมและการเดินขบวนนั้นจะมีความผิดทางอาญา

ผู้เข้าร่วมการประชุมสาธารณะในสถานที่โล่งหรือการเดินขบวนที่ไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดเกี่ยวกับการชุมนุมและการเดินขบวน ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยจะมีโทษปรับทางปกครอง

ง) การดูแลการประชุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลการประชุมอาจใช้มาตรการในการดูแลการประชุมสาธารณะได้หลายประการ ทั้งนี้จะต้องเป็นไปเพื่อให้การใช้เสรีภาพ

ในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนนั้นเป็นไปโดยสงบและเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สามารถ ระหว่างการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนนั้นด้วย เจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะ จะต้องเลือกใช้มาตรการต่างๆโดยคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วน มาตรการต่างๆที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจใช้ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ได้แก่

การกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุม

การกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุม มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติ ว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสามารถกำหนด เงื่อนไขในการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งและการเดินขบวนได้ ซึ่งโดยสภาพแล้วการกำหนด เงื่อนไขดังกล่าวถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่ง โดยการกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุมหรือ การเดินขบวนนั้น ต้องเป็นกรณีที่มีขึ้นเพื่อให้การชุมนุมหรือการเดินขบวนดังกล่าวนี้เป็นไป ด้วยความสงบเรียบร้อยและไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะ และในมาตรา ๑๕ วรรคสองแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ สามารถกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุมหรือการเดินขบวนในบริเวณที่เป็นอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงเหยื่อ ของลัทธิชาตินิยมนาซีได้ เงื่อนไขในการชุมนุมนั้นจะต้องมีไปถึงผู้จัดการชุมนุม และผู้จัดการชุมนุม มีหน้าที่ที่จะต้องเผยแพร่เงื่อนไขในการชุมนุมดังกล่าวให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป การพิจารณา ออกเงื่อนไขในการชุมนุมนั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน และจะต้องไม่กระทบกับแก่น หรือสาระสำคัญของการชุมนุม ทั้งจะต้องมีความชัดเจนและเป็นเงื่อนไขที่สามารถปฏิบัติตามได้

การห้ามการชุมนุม

ในการชุมนุมสาธารณะที่มีวัตถุประสงค์หรือการกระทำที่ต้องห้าม ตามกฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ ซึ่งได้รับแจ้งการจัดการชุมนุม อาจพิจารณามีคำสั่งห้าม การชุมนุมสาธารณะนั้นได้ การห้ามการชุมนุม หมายถึงการสั่งห้ามที่มีผลให้การชุมนุมนั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยการห้ามการชุมนุมนั้นเป็นการห้ามการชุมนุมทั้งหมด รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้บัญญัติถึงกรณีการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่ง และการเดินขบวนไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคแรก และในกรณีการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดไว้ใน มาตรา ๕ สำหรับการห้ามการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดสามารถกระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

๑) ผู้จัดการชุมนุมเป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิในการชุมนุมสาธารณะ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑ วรรคสอง ข้อหนึ่งถึง ข้อสี่ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ซึ่งได้แก่ ผู้ที่ใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือ มีลักษณะต่อต้านหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบเสรีประชาธิปไตย หรือผู้จัดการ ชุมนุมหรือเข้าร่วมการชุมนุมที่สนับสนุนเป้าหมายของพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำสั่งห้าม หรือส่วนหนึ่งขององค์การของพรรคการเมืองหรือองค์กรที่ตั้งมาทดแทนพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งห้าม หรือสมาคมที่ถูกคำสั่งห้าม

๒) ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้นำการชุมนุมยินยอมหรือปล่อยให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมมีการพกพาอาวุธหรือวัตถุที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒ วรรคสาม อันได้แก่ วัตถุที่โดยสภาพแล้วสามารถทำให้คนบาดเจ็บหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหายได้

๓) มีข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ว่าผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ที่ เป็นสมาชิกของผู้จัดการชุมนุมมีความประสงค์ที่จะให้การดำเนินการชุมนุมเป็นไปโดยใช้กำลังหรือต่อต้านการกระทำตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่

๔) มีข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ว่า ผู้จัดการชุมนุม หรือผู้ที่ เป็นสมาชิกของผู้จัดการชุมนุมมีแนวความคิดหรือแสดงออกให้เห็นได้ว่า มีการยอมให้มีการกระทำความผิดกฎหมาย

ส่วนกรณีของการชุมนุมในสถานที่โล่งนั้น การห้ามการชุมนุมจะกระทำได้เพียงเท่าที่การชุมนุมนั้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะ หรือมีผลกระทบต่อสิ่งที รัฐธรรมนูญคุ้มครอง

ในการมีคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้นมีเงื่อนไขในทางรูปแบบเช่นเดียวกับการกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุม โดยคำสั่งห้ามการชุมนุมจะกระทำในรูปแบบของคำสั่งทางปกครองทั่วไปแจ้งไปยังผู้จัดการชุมนุม และเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการสั่งห้ามการชุมนุมจะต้องเป็นผู้แจ้งคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้นไปยังผู้ที่ จะเข้าร่วมการชุมนุมและต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการยับยั้งการเข้ามาชุมนุมที่ต้องห้ามตามกฎหมายด้วยตนเอง ซึ่งในกรณีนี้ผู้จัดการชุมนุมไม่มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ร่วมชุมนุมทราบ นอกจากนี้แล้ว หากเป็นกรณีการเดินขบวนขนาดใหญ่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะต้องแจ้งการห้ามการชุมนุมพร้อมกำหนดระยะเวลาในการเสนอความเห็นต่อการห้ามการชุมนุมดังกล่าวได้ นอกจากนี้กฎหมายได้กำหนดกรณี การห้ามการชุมนุมที่เป็นการดูหมิ่นทำลายศักดิ์ศรีของชาวยิวที่ถูกสังหารในบริเวณอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงเหยื่อดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ และการห้ามการชุมนุมในกรณี ที่การชุมนุมนั้นจะมีการกระทำที่เป็นอันตรายที่เห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้การพิจารณาออกคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้น ต้องคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนด้วย

ในกรณีที่มีการกำหนดเงื่อนไขในการชุมนุมหรือการห้ามการชุมนุม ซึ่งถือเป็นคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวสามารถดำเนินการฟ้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง (Anfechtungsklage) ต่อศาลปกครองได้ ทั้งนี้ก่อนที่จะมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนั้น จะต้องดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวก่อน การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองโดยหลักแล้ว มีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง แต่โดย

ลักษณะของคำสั่งทางปกครองที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งจะกำหนดให้คำสั่งทางปกครองนั้นมีผลบังคับต่อไปได้ในทันที อันจะมีผลให้การอุทธรณ์หรือการฟ้องคดีไม่มีผลเป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ซึ่งผู้ได้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องต่อศาลปกครองขอให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองนั้นได้ ทั้งนี้ตามมาตรา ๘๐ ของกฎหมายศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และหากมีเหตุที่ทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นสิ้นผลไปในระหว่างการดำเนินคดีฟ้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีสามารถร้องขอต่อศาลปกครองให้ดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาคดีนั้นต่อไปได้ในฐานะคดีที่ขอให้ศาลปกครองยืนยันว่าคำสั่งทางปกครองที่สิ้นผลไปแล้วนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายได้

การห้ามรบกวนการชุมนุม

การห้ามรบกวนการชุมนุมตามมาตรา ๒ วรรคสองแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ซึ่งกำหนดว่าในกรณีของการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนนั้น บุคคลจะต้องไม่กระทำการอันมีเป้าหมายเป็นการรบกวน เพื่อขัดขวางการชุมนุมหรือเดินขบวนที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การตะโกนขัดขวางผู้ปราศรัย การบีบแตรรบกวนการใช้โทรโข่ง การร้องเพลง การแสดงป้ายที่มีเนื้อหาอันเป็นการดูหมิ่น การขว้างปาดอกไม้ไฟ การขว้างปาไข่หรือผลไม้เน่า การนั่งขวาง เป็นต้น ซึ่งในกรณีที่มีการจัดการชุมนุมสาธารณะโดยผู้ชุมนุมกลุ่มหนึ่ง และได้มีกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านการชุมนุมสาธารณะของฝ่ายแรกอีกกลุ่มหนึ่งนั้น การชุมนุมสาธารณะของกลุ่มผู้ชุมนุมกลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่ได้รับความคุ้มครอง โดยถือหลักใครมาก่อนมีสิทธิก่อน และให้ถือว่ากลุ่มผู้ชุมนุมที่มาทีหลังมีความประสงค์จะก่อการชุมนุมสาธารณะของกลุ่มผู้ชุมนุมกลุ่มแรก กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ที่มีความคุ้มครองแก่ผู้ชุมนุมสาธารณะกลุ่มแรก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่ากลุ่มผู้ชุมนุมที่มาชุมนุมต่อต้านจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเสมอไป อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นของหลักใครมาก่อนมีสิทธิก่อน โดยหากปรากฏว่ากลุ่มผู้ชุมนุมสาธารณะกลุ่มแรกมีเป้าหมายเพียงเพื่อที่จะยุ้งให้อีกฝ่ายจัดตั้งกลุ่มผู้ชุมนุมขึ้นเพื่อต่อต้านการชุมนุมสาธารณะของตนเพียงอย่างเดียว การชุมนุมสาธารณะดังกล่าวจะถือว่าเป็นการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การบันทึกภาพและเสียง

การบันทึกภาพและเสียงที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมนั้น สามารถเกิดได้ใน ๒ ขั้นตอนด้วยกันคือการบันทึกภาพและเสียงก่อนที่จะเริ่มมีการชุมนุม และการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการชุมนุม ตามมาตรา ๑๒a และมาตรา ๑๙a แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ โดยมาตรา ๑๒a นั้น ในการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจบันทึกภาพและเสียงผู้เข้าร่วมการชุมนุมได้หากมีข้อเท็จจริงที่ทำให้การชุมนุมดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การชุมนุมนั้นจะเกิดอันตรายร้ายแรงต่อความมั่นคง

ปลอดภัยสาธารณะ ทั้งนี้บุคคลที่สามที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการชุมนุมก็อาจถูกบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวได้ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงโดยอาศัยเหตุเพียงว่าเพื่อความสงบเรียบร้อยของสาธารณะได้ สำหรับกรณีการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งและการเดินขบวนนั้น มาตรา ๑๙a แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้ใช้มาตรา ๑๒a แห่งรัฐบัญญัติเดียวกัน โดยเจ้าหน้าที่สามารถบันทึกภาพและเสียงเพื่อคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะและคุ้มครองความสงบเรียบร้อยสาธารณะได้ด้วย อันตรายเป็นความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะและความสงบเรียบร้อยสาธารณะนั้น จะต้องเป็นอันตรายที่มีความร้ายแรงและเป็นรูปธรรมด้วย การใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อที่จะเป็นการป้องกันและปราบปรามผู้ที่ก่อกวนการชุมนุมและดำเนินการกับผู้ก่อกวนการชุมนุมดังกล่าวได้ทันที โดยหลักแล้วการบันทึกภาพและเสียงจะต้องกระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เป็นกรณีที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวได้ เช่น กรณีที่การชุมนุมนั้นยังอยู่ในขั้นตอนการเตรียมการชุมนุม สำหรับการเดินขบวนนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่จำเป็นต้องแสดงตัวในการเดินขบวน ดังนั้นการบันทึกภาพและเสียงในการเดินขบวนจึงสามารถดำเนินการโดยไม่เปิดเผยได้

การส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในการชุมนุม

มาตรา ๑๒ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓

กำหนดถึงกรณีที่จะมีการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องแสดงตนให้ผู้จัดการชุมนุมเห็นได้อย่างชัดเจน และผู้จัดการชุมนุมจะต้องจัดพื้นที่ไว้ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการเฉพาะด้วย เนื่องจากการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดนั้นเป็นการชุมนุมที่ไม่ต้องมีการแจ้งการชุมนุมและไม่มีการติดต่อระหว่างผู้จัดการชุมนุมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่มีเขตอำนาจตามกฎหมายเป็นการล่วงหน้าก่อนการชุมนุม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทราบถึงความเคลื่อนไหวของการชุมนุมได้ว่าเป็นไปโดยสงบเรียบร้อยหรือไม่ ดังนั้นจึงมีมาตรการในการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปสังเกตการณ์ในสถานที่ชุมนุมและดำเนินการใดๆ ตามสมควรได้ เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปในการชุมนุมนั้นสามารถเรียกร้องให้มีการแจ้งจำนวนผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุมได้ และหากมีจำนวนมากเกินไปก็สามารถจำกัดหรือลดจำนวนได้ สำหรับกรณีการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งนั้น มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้นำมาตรการตามมาตรา ๑๒ แห่งรัฐบัญญัติดังกล่าวมาใช้กับการชุมนุมในกรณีด้วย เงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งในการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปในที่ชุมนุม คือการปรากฏเหตุว่ามีอันตรายที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวไม่อาจนำมาใช้สำหรับการเดินขบวนได้ เนื่องจากมีเงื่อนไขที่ไม่เข้ากับลักษณะของการเดินขบวน ทั้งนี้ มาตรา ๑๔ วรรคสี่ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ดูแลการเดินขบวนไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

การให้ผู้เข้าร่วมการประชุมออกจากการชุมนุม

มาตรา ๑๑ วรรคสองและมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้ ผู้จัดการชุมนุมอาจมีการสั่งให้ผู้เข้าร่วมการประชุมออกจากการชุมนุมสาธารณะนั้นได้ และการสั่งดังกล่าวมีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการชุมนุมของผู้เข้าร่วมการประชุมผู้นั้นสิ้นสุดลง และผู้ที่ถูกให้ออกจากการชุมนุมดังกล่าว จะต้องออกจากการชุมนุมโดยทันที เหตุในการสั่งให้ออกจากการชุมนุม ได้แก่ การที่ผู้เข้าร่วมการประชุมผู้นั้นได้ก่อวินหรือรบกวนการประชุมที่ดำเนินไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อยแล้วให้เกิดความไม่สงบขึ้นมา เป็นต้น กรณีของการชุมนุมสาธารณะในสถานที่โล่งและการเดินขบวนนั้น มาตรา ๑๔ วรรคสาม และมาตรา ๑๙ วรรคสี่แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมการประชุมออกจากการชุมนุมได้ เนื่องจากการสั่งให้บุคคลออกจากบริเวณการประชุมอันเป็นที่สาธารณะได้นั้น จำต้องอาศัยอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหากผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถควบคุมตัวบุคคลนั้นและกักตัวไว้ได้ มาตรการที่ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมออกจากการชุมนุมนั้นถือเป็นมาตรการที่มีขึ้นเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นแก่การประชุมสาธารณะหรือการเดินขบวนที่ดำเนินไปอย่างสงบเรียบร้อยแล้ว

การสั่งสลายการประชุม

การสั่งสลายการประชุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดนั้น จะเกิดขึ้นได้เฉพาะในกรณีที่ผู้เข้าร่วมประชุมฝ่าฝืนข้อกำหนดเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย และการห้ามพกพาอาวุธ ซึ่งมาตรา ๑๓ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการสั่งสลายการประชุมได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑) ผู้จัดการชุมนุมเป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิในการชุมนุมสาธารณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑ วรรคสอง ข้อหนึ่งถึงข้อสี่ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ นอกจากนี้หากผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ถูกคำสั่งห้ามตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมัน หรือผู้เข้าร่วมชุมนุมสนับสนุนเป้าหมายของพรรคการเมืองดังกล่าว หรือกรณีที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับผู้จัดการชุมนุมหรือเป็นสมาชิกของผู้จัดการชุมนุมที่ต้องห้ามตามกฎหมายเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งสลายการประชุมได้

๒) การชุมนุมนั้นดำเนินไปโดยมีการใช้กำลังหรือมีการต่อต้านการบังคับการของเจ้าหน้าที่ หรือการชุมนุมนั้นก่อให้เกิดอันตรายโดยตรงต่อชีวิต สุขภาพของผู้เข้าร่วมประชุม การสั่งสลายการประชุมในกรณีนี้มีสาเหตุมาจากการกระทำของผู้ชุมนุมนั่นเอง ที่ก่อให้เกิดการประชุมที่ไม่สงบขึ้น ส่วนความไม่สงบที่เกิดจากสาเหตุภายนอกนั้น

ไม่อาจใช้เป็นเหตุในการสั่งสลายการชุมนุมในกรณีนี้ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันการรบกวนจากภายนอกดังกล่าว

๓) ผู้จัดการชุมนุมไม่ดำเนินการสั่งให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมที่พกพาอาวุธเข้ามาในการชุมนุมนอกจากการชุมนุมโดยทันที อย่างไรก็ตามผู้จัดการชุมนุมไม่มีอำนาจบังคับให้ผู้ที่พักพาอาวุธเข้ามาในการชุมนุมนั้นนอกจากการชุมนุมได้ด้วยตนเอง แต่จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอการสนับสนุนหากผู้นั้นขัดขืนไม่ยอมออกจากการชุมนุม

๔) การชุมนุมนั้นขัดต่อกฎหมายอาญาที่มีความผิดร้ายแรงหรือเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หรือกรณีที่การชุมนุมนั้นมีการเรียกร้องหรือจูงใจให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวและผู้จัดการชุมนุมไม่ได้ดำเนินการเพื่อห้ามการเรียกร้องหรือจูงใจดังกล่าว

หากปรากฏเหตุในการสั่งสลายการชุมนุม เจ้าหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาดำเนินการสั่งสลายการชุมนุมโดยคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วน ซึ่งมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่งแห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้กำหนดไว้อย่างชัดแจ้งว่าการดำเนินการสลายการชุมนุมนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นๆเข้าไปแทรกแซงการชุมนุมสาธารณะนั้นได้ เมื่อมีการประกาศสลายการชุมนุมแล้วนั้น ผู้เข้าร่วมการชุมนุมมีหน้าที่ที่จะต้องออกจากบริเวณสถานที่ในการชุมนุมในทันที คำสั่งสลายการชุมนุมนั้นโดยหลักแล้วจะกระทำโดยคำสั่งทางปกครองด้วยวาจา

สำหรับการสั่งสลายการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ใด่นั้นต้องเป็นกรณีที่มิอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยสาธารณะ หรือในกรณีเพื่อคุ้มครองสิ่งที่มีค่าเท่ากับเสรีภาพในการชุมนุมตามหลักความได้สัดส่วน เช่น ชีวิต สุขภาพ ทรัพย์สิน ความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะ เป็นต้น โดยจะต้องตีความภายใต้เงื่อนไขอย่างแคบ เพียงการไม่ได้แจ้งการชุมนุมหรือการไม่ให้ข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่หรือการกระทำที่ขัดต่อเงื่อนไขในการชุมนุมนั้นยังไม่ถือว่าเป็นเหตุให้มีการสั่งสลายการชุมนุมได้ การสั่งสลายการชุมนุมนั้นมีผลต่อทั้งผู้จัดการชุมนุมและผู้เข้าร่วมการชุมนุม โดยการสั่งสลายการชุมนุมนี้ถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่แยกออกมาเฉพาะจากการบังคับตามคำสั่งห้ามการชุมนุม และเมื่อเจ้าหน้าที่มีคำสั่งสลายการชุมนุมแล้วมีผลทำให้การชุมนุมนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองอีกต่อไป ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถใช้อำนาจตามกฎหมายตำรวจในการเข้าไปควบคุมสถานการณ์ในการสลายการชุมนุมได้ ทั้งนี้ในการสั่งสลายการชุมนุมนั้นเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งห้ามบุคคลเข้าไปในบริเวณที่กำหนดไว้ด้วยและหากมีการฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับโดยการจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวได้ ในกรณีของการเดินขบวนนั้น ไม่ปรากฏหน้าที่ของผู้ชุมนุมที่จะต้องออกจากสถานที่ดังกล่าว เนื่องจากลักษณะของการเดินขบวนจะมีการเคลื่อนที่หรือหยุดการเดินขบวนเท่านั้น

คำสั่งสลายการชุมนุมถือเป็นคำสั่งทางปกครอง โดยทั่วไปจะออกคำสั่งด้วยวาจาและสามารถใช้บังคับได้ทันที การอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไม่มีผลเป็นในการทูลเกล้าฯ การบังคับตามคำสั่ง แต่หากสาเหตุในการออกคำสั่งนั้นหมดสิ้นไประหว่างการดำเนินคดีฟ้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง (Anfechtungslage) ผู้ฟ้องคดีสามารถร้องขอต่อศาลปกครองขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้นต่อไปได้ในฐานะคดีที่ขอให้ศาลปกครองยืนยันว่าคำสั่งทางปกครองที่สิ้นผลไปแล้วนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Fortsetzungsfeststellungsklage) ได้

มาตรการอื่นๆ

ในการชุมนุมสาธารณะนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายตำรวจเพื่อดำเนินการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมที่เป็นกลุ่มหัวรุนแรงเข้ารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ของตนตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ต้องปรากฏชัดแจ้งว่าผู้เข้าร่วมชุมนุมดังกล่าวเป็นผู้ที่จะใช้ความรุนแรงหรือใช้กำลังในการชุมนุม เพียงแค่ผู้เข้าร่วมการชุมนุมนั้นอยู่ในกลุ่มของพวกที่ใช้กำลังหรือเคยมีการใช้กำลัง ในการชุมนุมมาก่อนนั้นยังไม่เพียงพอที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้มาตรการดังกล่าวได้ นอกจากนี้เพื่อเป็นการป้องกันการพวกาอาวูรเข้ามาร่วมในการชุมนุม เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการโดยใช้มาตรการควบคุมต่างๆได้เช่น การตรวจสอบข้อมูลระบุตัวบุคคล การตรวจค้น การอายัดทั้งนี้ตามกฎหมายตำรวจ ซึ่งจะต้องเป็นกรณีที่มีอันตรายที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น การดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการข่มขู่หรือขัดขวางไม่ให้ผู้ชุมนุมเดินทางเข้าร่วมการชุมนุมได้แต่อย่างใด แต่ต้องเป็นการดำเนินการเพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังสามารถดำเนินการโดยใช้มาตรการกักตัวผู้ที่เป็นอันตรายต่อการชุมนุมและส่งตัวกลับภูมิลำเนาเป็นต้น

๓.๒.๒ การชุมนุมสาธารณะของสหพันธรัฐเยอรมนีในสถานการณ์พิเศษ

ในสมัยรัฐธรรมนูญฉบับไวมาร์ประเทศเยอรมันได้เคยมีประสบการณ์ในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้ให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีอย่างมาก โดยกำหนดให้ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระคราวละ ๗ ปี จึงทำให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีมีความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยสูงมาก และระหว่างที่ประเทศอยู่ในสถานการณ์พิเศษ ประธานาธิบดีจะมีอำนาจตามมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญฉบับไวมาร์ ที่จะงดเว้นการใช้รัฐธรรมนูญ และสามารถประกาศใช้กฎหมายในสถานการณ์พิเศษได้ ซึ่งได้กลายมาเป็นจุดสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญฉบับนี้เอง ในช่วงที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการออกกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการรวมอำนาจเข้าสู่ฝ่ายบริหารและลดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก ได้แก่ กฎฎีกาว่าด้วยเพลิงไหม้รัฐสภาไรชส์ทาก เป็นคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ออกมาเพื่อควบคุมสถานการณ์จากเหตุการณ์

เพลิงไหม้รัฐสภาไรช์สทาก เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๓ โดยรัฐกฤษฎีกาดังกล่าวมีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของประชาชนอย่างมาก ได้แก่ สิทธิพลเมืองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อสารมวลชน เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ รวมถึงสิทธิในการปกป้องทรัพย์สินและที่อยู่อาศัยของประชาชน เป็นต้น โดยให้รัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยทั้งหมดแทน เพื่อจับกุมผู้ที่ต่อต้านการใช้อำนาจของรัฐบาล ผลของการออกคำสั่งดังกล่าว ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งการกองกำลังตำรวจ และได้มีการใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อปราบปรามจับกุมพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม ซึ่งมีผู้ถูกจับกุมถึงหนึ่งหมื่นคน

ต่อมาในวันที่ ๒๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๓ รัฐสภาของเยอรมันได้มีการผ่านกฎหมายมอบอำนาจ (Ermächtigungsgesetz หรือ Enabling Act) ให้รัฐบาลมีอำนาจออกกฎหมายได้เองซึ่งเท่ากับเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้โดยปริยาย ผลที่ตามมาคือ มีการยกเลิกพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พรรคนาซี ทำให้ต่อมาเมื่อฮิตเลอร์ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้นำโดยการรวมตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีเข้าด้วยกัน และได้นำประเทศเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สองจนพ่ายแพ้ในที่สุด ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง จึงได้มีการร่างรัฐธรรมนูญที่กรุงบอนน์ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ จนถึงปัจจุบัน โดยเรียกชื่อว่า กฎหมายพื้นฐาน (Grundgesetz)

เนื่องจากประเทศเยอรมันมีประสบการณ์ที่เลวร้ายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน จนกระทั่งนำไปสู่การก่อสงครามโลกครั้งที่สองและได้มีการคร่าชีวิตผู้คนไปเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ประเทศเยอรมันมีการจำกัดการใช้อำนาจของรัฐรวมถึงจำกัดการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ทหารไว้ โดยการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานการณ์พิเศษนั้นจะกระทำได้เฉพาะกรณีที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้อำนาจไว้เท่านั้น ได้แก่ ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินภายใน กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติ กรณีเกิดภาวะตึงเครียด หรือกรณีอยู่ในภาวะป้องกันประเทศ ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีอำนาจในการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อให้ประเทศกลับสู่สถานการณ์ปกติได้ ดังนี้

ก) กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินภายใน

ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินภายในประเทศขึ้น ประเทศเยอรมันมีมาตรการในการจัดการสถานการณ์ดังกล่าวตามมาตรา ๙๑ แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมันดังนี้

๑) ในกรณีเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันใกล้จะถึงที่อาจเกิดขึ้นได้ หรือเพื่อระบอบพื้นฐานเสรีประชาธิปไตยของสหพันธรัฐหรือของมลรัฐ มลรัฐอาจขอใช้กำลังตำรวจของมลรัฐอื่นหรือขอให้บุคคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของหน่วยงานทางปกครองอื่นและของตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐเข้ารับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

๒) ในกรณีมลรัฐที่เผชิญภัยอันตรายอันใกล้จะถึงไม่ประสงค์หรือไม่สามารถรับมือกับภัยอันตรายดังกล่าวได้นั้นรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐมีอำนาจสั่งการเจ้าหน้าที่ตำรวจในมลรัฐนั้นแทน และอาจให้กองกำลังตำรวจของมลรัฐอื่น หรือหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐเข้าปฏิบัติหน้าที่ระงับเหตุฉุกเฉินภายในนั้นได้ และหากภัยอันตรายดังกล่าวขยายเกินอาณาเขตของมลรัฐใดมลรัฐหนึ่ง รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐอาจออกคำสั่งแก่รัฐบาลแห่งมลรัฐเหล่านั้นเท่าที่จำเป็น เพื่อรับมือกับภัยอันตรายดังกล่าวได้

ระยะเวลาในการใช้อำนาจตามมาตรานี้ กำหนดให้สหพันธรัฐยกเลิกการสั่งการดังกล่าวทันทีที่ภัยอันตรายหมดไปหรือในเวลาใดๆตามที่วุฒิสภาเรียกห้อง

ข) กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติ

ในกรณีที่เกิดเหตุภัยพิบัติรัฐธรรมนูญของเยอรมันได้บัญญัติถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายและทางปกครอง และความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภัยพิบัติตามมาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมัน โดยในการรักษาหรือฟื้นฟูความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยสาธารณะโดยเฉพาะในกรณีที่ร้ายแรง มลรัฐอาจขอบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกจากกองกำลังตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐ เพื่อช่วยเหลือกำลังตำรวจของตนในกรณีที่ตำรวจของตนไม่สามารถทำงานตามความรับผิดชอบของตนได้ หรือสามารถทำงานได้ด้วยความยากลำบากหากไม่ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว และในการรับมือกับอุบัติเหตุหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ร้ายแรง มลรัฐอาจขอความช่วยเหลือจากกำลังตำรวจของมลรัฐอื่นๆ จากบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของหน่วยงานทางปกครองอื่น จากกองทัพหรือจากกองกำลังตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐ และหากภัยพิบัติทางธรรมชาติหรืออุบัติเหตุก่อให้เกิดอันตรายต่อเขตแดนมากกว่าหนึ่งมลรัฐ รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐอาจสั่งให้รัฐบาลแห่งมลรัฐจัดกำลังตำรวจเพื่อให้มลรัฐอื่นสั่งการได้ และอาจจัดกำลังของหน่วยในกองกำลังตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐหรือกองทัพเพื่อสนับสนุนงานตำรวจ ระยะเวลาในการมาตรการนี้ รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐจะต้องยกเลิกมาตรการดังกล่าวเมื่อวุฒิสภาเรียกห้องไม่ว่าเวลาใดก็ตาม และไม่ว่าในกรณีใดมาตรการดังกล่าวต้องถูกยกเลิกทันทีที่อันตรายนั้นผ่านพ้นไปแล้ว

ค) กรณีเกิดภาวะตึงเครียด

รัฐธรรมนูญของเยอรมันมาตรา ๘๐ก ได้บัญญัติถึงการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายในภาวะตึงเครียดว่า หากรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายของสหพันธรัฐที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศซึ่งรวมถึงการป้องกันพลเรือนบัญญัติว่า การบังคับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายต้องเป็นไปตามมาตรานี้เท่านั้น การบังคับใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวให้กระทำได้เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติว่ามีภาวะตึงเครียดดำรงอยู่หรือลงมติให้ความเห็นชอบเป็นกรณีพิเศษกับ

การบังคับใช้นั้น เว้นแต่ในกรณีที่มีการประกาศภาวะป้องกันประเทศ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการจำกัดการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานการณ์ที่เครียดโดยฝ่ายนิติบัญญัติ

ง) กรณีอยู่ในภาวะป้องกันประเทศ

รัฐธรรมนูญของเยอรมันได้บัญญัติถึงภาวะป้องกันประเทศไว้ใน หมวดที่ ๑๐ก โดยได้บัญญัติถึงการประกาศภาวะป้องกันประเทศตามมาตรา ๑๑๕ก ดังนี้

๑) สภาผู้แทนราษฎรโดยความยินยอมของวุฒิสภาเป็นผู้กำหนดว่าอาณาเขตของสหพันธรัฐถูกโจมตีโดยกองกำลังติดอาวุธหรือถูกคุกคามอย่างเห็นได้ชัดจากการโจมตี โดยสามารถกำหนดภาวะป้องกันประเทศได้เมื่อรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐร้องขอ และต้องได้รับคะแนนเสียงข้างมากจำนวนสองในสามของเสียงที่มาลงคะแนน ซึ่งไม่น้อยกว่าเสียงข้างมากของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) ในกรณีที่ไม่สามารถจัดประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ ให้คณะกรรมการร่วมเป็นผู้กำหนดภาวะป้องกันประเทศ โดยอาศัยคะแนนเสียงข้างมากจำนวนสองในสามของเสียงที่มาลงคะแนน ซึ่งไม่น้อยกว่าเสียงข้างมากของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓) ประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐเป็นผู้ประกาศการกำหนดภาวะป้องกันประเทศดังกล่าวในรัฐกิจจานุเบกษาแห่งสหพันธรัฐ ฉบับกฎหมาย

๔) ในกรณีที่อาณาเขตของสหพันธรัฐถูกโจมตีโดยกองกำลังติดอาวุธ และไม่สามารถจัดประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ทัน ให้ถือว่าได้มีการกำหนดภาวะป้องกันประเทศและการประกาศการกำหนดนั้นเมื่อการโจมตีเริ่มต้นขึ้น โดยประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐเป็นผู้ประกาศการกำหนดนั้นทันทีที่สามารถกระทำได้

๕) ประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐโดยความยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร อาจออกประกาศตามกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคงไว้ของภาวะป้องกันประเทศ

เมื่อมีการประกาศภาวะป้องกันประเทศแล้ว การสั่งการกองทัพให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีแห่งสหพันธรัฐ ตามมาตรา ๑๑๕ข แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมัน โดยสามารถใช้อำนาจได้ตามมาตรา ๑๑๕ฉ แห่งรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑) สั่งการตำรวจตระเวนชายแดนแห่งสหพันธรัฐที่อาณาเขตของสหพันธรัฐ

๒) ออกคำสั่งถึงต่อหน่วยงานทางปกครองของสหพันธรัฐและต่อรัฐบาลแห่งมลรัฐ และในกรณีเร่งด่วนสามารถออกคำสั่งต่อหน่วยงานของมลรัฐ และอาจมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่สมาชิกของรัฐบาลแห่งมลรัฐได้ตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้มาตรา ๑๑๕ฉ มาตรา ๑๑๕ฉ แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมัน ยังได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลแห่งมลรัฐในการดำเนินมาตรการเท่าที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตราย ภายในขอบเขตที่ตนมีอำนาจ ซึ่งมาตรการที่นำมาใช้นี้อาจถูกยกเลิกโดยรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐในเวลาใดก็ได้

และตามมาตรา ๑๑๕ค แห่งรัฐธรรมนูญของเยอรมัน ได้ให้อำนาจสหพันธรัฐในการตรากฎหมายว่าด้วยภาวะป้องกันประเทศในกรณีที่มีความจำเป็นในระหว่างมีการประกาศภาวะป้องกันประเทศเพื่อรับมือกับการโจมตีหรือคุกคามที่มีอยู่หรือที่ใกล้จะถึง โดยต้องได้รับความยินยอมจากวุฒิสภา แม้จะเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจนิติบัญญัติของมลรัฐก็ตาม ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

การยกเลิกมาตรการพิเศษ การเลิกภาวะป้องกันประเทศ การทำสัญญาสันติภาพ ตามมาตรา ๑๑๕ฎ สามารถกระทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

๑) มาตรการใดที่คณะกรรมการร่วมหรือที่รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐนำมาใช้ในการป้องกันภัยอันตราย ให้ถูกยกเลิกเมื่อสภาผู้แทนราษฎรโดยความยินยอมของวุฒิสภาลงมติยกเลิก

๒) การประกาศภาวะป้องกันประเทศที่ประกาศโดยประธานาธิบดี อาจถูกยกเลิกในเวลาใดก็ตามเมื่อสภาผู้แทนราษฎรโดยความยินยอมของวุฒิสภาได้ประกาศยกเลิก การประกาศดังกล่าวต้องกระทำโดยชักช้า หากเงื่อนไขในกำหนดภาวะป้องกันประเทศไม่มีอยู่อีกต่อไป

๓) การทำสัญญาสันติภาพให้เป็นไปตามที่กฎหมายสหพันธรัฐกำหนด

จากมาตรการต่างๆ ที่ประเทศเยอรมันนำมาใช้ในสถานการณ์พิเศษนั้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจของมลรัฐหรือของเจ้าหน้าที่ตำรวจของสหพันธรัฐและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการแก้ไขสถานการณ์พิเศษต่างๆ โดยจะมีการใช้กองทัพหรือเจ้าหน้าที่ทหารเข้ามาเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลสถานการณ์เท่านั้น โดยประเทศเยอรมันจะจำกัดบทบาทของเจ้าหน้าที่ทหารในกิจการภายในของประเทศ เนื่องจากประเทศเยอรมันมีประสบการณ์ที่เลวร้ายเกี่ยวกับการใช้กองกำลังทหารในสมัยรัฐธรรมนูญฉบับไวมาและในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ดังนั้นเมื่อเกิดสถานการณ์พิเศษขึ้นในประเทศจึงมีการใช้กฎหมายในสถานการณ์ปกติในการจัดการกับปัญหาเหล่านั้นก่อน

สำหรับการชุมนุมสาธารณะในสถานการณ์พิเศษนั้น ประเทศเยอรมันจะใช้กฎหมายในสถานการณ์ปกติในการดูแลการชุมนุมสาธารณะนั้นก่อน ซึ่งได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและเดินขบวน กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่ กฎหมายตำรวจ เป็นต้น โดยอำนาจของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนย่อมได้แก่

เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเช่นเดียวกับการชุมนุมสาธารณะในสถานการณ์ปกติ หากไม่สามารถจัดการดูแลสถานการณ์การชุมนุมนั้นได้หรือหากมีการลุกลามขยายวงของสถานการณ์นั้นออกไป ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลการชุมนุมจึงอาจรายงานต่อประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐสภา เพื่อจะได้มีการประกาศสถานการณ์พิเศษและใช้อำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติต่อไป

๓.๒.๓ ตัวอย่างกรณีศึกษาในการดูแลการชุมนุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประเทศเยอรมันมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลการชุมนุมสาธารณะซึ่งศาลรัฐธรรมนูญของเยอรมันได้มีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจได้แก่ กรณีการชุมนุมเพื่อต่อต้านการสร้างโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณู โดยเหตุการณ์ดังกล่าวมีผู้ชุมนุมเข้าร่วมประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน ประกอบด้วยตัวแทนองค์กร ๖๐ องค์กรได้ประชุมกัน และประกาศล่วงหน้าประมาณ ๖ เดือนว่าจะทำการชุมนุมประท้วงการก่อสร้างโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูที่เมืองๆหนึ่ง ขณะที่ยังไม่มีผู้ใดแจ้งขออนุญาตจัดการชุมนุมสาธารณะ นายกเทศมนตรีจึงประกาศใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ห้ามมิให้มีการชุมนุมสาธารณะในเขตท้องที่ของตน ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๑๐ ตารางกิโลเมตร ให้มีผลใช้บังคับทันที เนื่องจากมีข้อมูลปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ว่าจะมีผู้เดินทางมาร่วมชุมนุมประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน และคาดว่าจะมีการใช้อาวุธในการชุมนุม เพราะมีกลุ่มหัวรุนแรงปะปนอยู่ในกลุ่มผู้ที่มาร่วมชุมนุมด้วย นายกเทศมนตรีเกรงว่าจะเกิดภัยอันตรายแก่สาธารณะ เพราะฉะนั้นจึงได้ประกาศห้ามการชุมนุมสาธารณะในเขตพื้นที่นั้น ต่อมาทางผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งว่าจะมีการจัดการชุมนุมสาธารณะ แต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการดูแลการชุมนุมสาธารณะในท้องที่ดังกล่าวไม่สามารถอนุญาตให้จัดการชุมนุมได้ เนื่องจากได้มีการประกาศห้ามการชุมนุมสาธารณะในเขต ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรไว้แล้ว ผู้ที่จะจัดการชุมนุมจึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครองว่าการออกคำสั่งห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะดังกล่าวนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีนี้ศาลปกครองชั้นต้นเยอรมันเห็นว่าเขตพื้นที่ ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรมีบริเวณที่กว้างเกินไป และไม่สมควรแก่เหตุกับการที่ประชาชนจะใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะตามรัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งให้การห้ามการชุมนุมสาธารณะนั้นเหลือเฉพาะเส้นทาง ๑๐ ตารางกิโลเมตรรอบโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูเท่านั้น แต่ทางเจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะนั้นไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นสูงของมลรัฐ ศาลปกครองชั้นสูงเห็นว่าการลดพื้นที่จาก ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรเหลือ ๑๐ ตารางกิโลเมตรนั้นมีบริเวณที่น้อยเกินไป จึงมีคำสั่งยืนยันพื้นที่ห้ามการชุมนุมให้เป็น ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรเช่นเดิม ซึ่งมีผลให้การชุมนุมสาธารณะเพื่อคัดค้านการก่อสร้างโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูนั้นไม่สามารถทำได้ เพราะถ้ามีการจัดการชุมนุมสาธารณะขึ้นจะเป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและเดินขบวน และขัดต่อคำสั่งห้ามการชุมนุมดังกล่าว

ซึ่งมีโทษทางอาญา ผลของการสั่งห้ามการชุมนุมนี้ทำให้มีผู้เข้าร่วมชุมนุมบางส่วนถูกจับกุม และผู้ที่เข้าร่วมชุมนุมบางส่วนไม่ได้เดินทางไปร่วมการชุมนุมในครั้งนี้ด้วย ผู้จัดการชุมนุมจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้น จึงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ยกขึ้นพิจารณาวินิจฉัย ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอ้างว่าขณะที่กลุ่มผู้ชุมนุมที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น ยังไม่ได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุดและการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวยังมีได้มีการพิจารณาจนถึงที่สุด จึงไม่สามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ในประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญของเยอรมันได้วินิจฉัยว่ากรณีดังกล่าวกลุ่มผู้ชุมนุมได้เกิดความเดือดร้อนขึ้นแล้วจากการออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่มีผลไปกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการรายงานข่าวสารอย่างเป็นทางการจกสื่อมวลชนทุกประเภท ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะใช้เสรีภาพในการชุมนุมได้โดยอิสระ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการยอมรับว่าสิทธิในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้นเป็นสาระสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ประเด็นต่อมาคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า เมื่อระยะเวลาผ่านไปแล้วทำให้ไม่สามารถจัดการชุมนุมสาธารณะในวันและเวลาดังกล่าวได้ การยื่นคำร้องของกลุ่มผู้ชุมนุมจึงหมดความจำเป็นแล้ว จึงควรยกคำร้องดังกล่าว แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า แม้เวลาที่กลุ่มผู้ชุมนุมประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะได้ผ่านไปแล้ว แต่ได้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าการออกคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้นเป็นการกระทบสิทธิของประชาชนหรือไม่ ในกรณีนี้มีรายงานข่าวแจ้งว่ากลุ่มผู้ชุมนุมบางส่วนได้มีการเตรียมอาวุธเข้ามาในการชุมนุมด้วย ซึ่งจะมีผลทำให้การชุมนุมสาธารณะนั้น ไม่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งจะทำให้คำสั่งห้ามการชุมนุมนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยว่าการที่จะตัดสินว่ากลุ่มผู้ชุมนุมชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธหรือไม่นั้น จำต้องพิจารณาว่า มีการเตรียมและทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้มีการสะสมอาวุธ หรือวางแผนที่จะใช้กำลังหรือไม่ และพิจารณาว่ากลุ่มผู้ชุมนุมพึงพอใจจะเกิดผลขึ้นอย่างนั้น หรือมีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ชุมนุมได้ยอมรับหรือพึงพอใจหากมีความรุนแรงเกิดขึ้น จึงจะถือได้ว่าการชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมที่ไม่สงบและไม่ปราศจากอาวุธ แต่ถ้าการชุมนุมนั้นผู้จัดการชุมนุมก็ดีหรือกลุ่มผู้ชุมนุมไม่พึงพอใจให้มีการใช้อาวุธ แต่ปรากฏว่ามีบุคคลอื่นปะปนเข้ามาในกลุ่มแล้วมีการนำอาวุธเข้ามาด้วยนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะนำเหตุดังกล่าวมาใช้เป็นข้ออ้างในการตัดสินสิทธิการชุมนุมสาธารณะของคนส่วนใหญ่ไม่ได้ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องตรวจสอบให้ดีก่อนที่จะตัดสินว่าการชุมนุมใดเป็นการชุมนุมที่ไม่สงบและไม่ปราศจากอาวุธ ดังนั้นหากเพียงมีการตรวจค้นพบอาวุธอยู่ในความครอบครองของบุคคลที่ร่วมอยู่ในการชุมนุมนั้น จะยังถือไม่ได้ว่าการชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมสาธารณะที่ไม่สงบและไม่ปราศจากอาวุธแต่จะต้องปรากฏพฤติการณ์ที่

ผู้จัดการชุมนุมหรือกลุ่มผู้ร่วมชุมนุม ได้แสดงการยอมรับหรือพึงพอใจในการชุมนุมที่มีอาวุธดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันก็ยังพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นต่อไปอีกว่าการที่ศาลปกครองชั้นสูงของเยอรมันไปตัดสินขยายพื้นที่ห้ามการชุมนุมจากระยะ ๑๐ ตารางกิโลเมตรที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยจำกัดพื้นที่การชุมนุมให้แคบลงแล้ว เป็นพื้นที่ระยะ ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรจากโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูเป็นการแสดงให้เห็นว่าศาลปกครองชั้นสูงของเยอรมันวินิจฉัยคดีโดยมิได้คำนึงถึงรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการที่จะปรับใช้กฎหมายทุกฉบับ ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันจึงวินิจฉัยว่า คำร้องของผู้จัดการชุมนุมที่ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งว่าคำสั่งห้ามการชุมนุมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้นมีเหตุผลและคำสั่งห้ามการชุมนุมของเจ้าหน้าที่ในระยะ ๒๑๐ ตารางกิโลเมตรจากโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำสั่งว่าการห้ามการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่มีข่าวกรองว่าอาจจะเกิดความรุนแรงขึ้นได้ ให้จำกัดได้เฉพาะตามสมควรแก่เหตุ ในกรณีนี้การห้ามการชุมนุมสาธารณะในระยะ ๑๐ กิโลเมตรจากบริเวณรอบโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณูจึงเป็นระยะที่พอสมควรแก่เหตุแล้ว

ประเทศเยอรมันได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยได้มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญรวมทั้งสิทธิเสรีภาพที่ได้ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย โดยได้มีการนำหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพดังกล่าวมาใช้บังคับกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรง ในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจะต้องกระทำโดยพอสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ได้ การใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนในประเทศเยอรมันก็เช่นเดียวกัน แม้การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนจะเป็นเสรีภาพที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดีการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะดังกล่าวจะต้องเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ และอยู่ภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องดูแลการชุมนุมดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่หากการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนได้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือมีการใช้เสรีภาพที่เกินขอบเขต เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีหน้าที่ต้องเข้ามาจัดการดูแลการชุมนุมนั้นให้อยู่ในกรอบแห่งเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง โดยจะต้องคำนึงถึงความพอสมควรแก่เหตุในการใช้มาตรการใดๆต่อผู้ชุมนุมด้วย

ประเทศเยอรมันได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะขึ้น โดยมีการแบ่งลักษณะของการชุมนุมสาธารณะเป็นการชุมนุมสาธารณะในสถานที่มิดชิดและการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดโล่งและการเดินขบวน รวมทั้งกำหนดถึงบทบาทของ

ผู้จัดการชุมนุม ผู้ดูแลความเรียบร้อยในการชุมนุม ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้จัดการชุมนุม ในการดำเนินการชุมนุมให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และกำหนดอำนาจหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการออกคำสั่งหรือ ดำเนินมาตรการใดๆต่อผู้ชุมนุมหรือบุคคลอื่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้เสรีภาพ ในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนให้เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย โดยศาลรัฐธรรมนูญและ ศาลปกครองของประเทศเยอรมันได้วางหลักในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำได้ เท่าที่พอสมควรแก่กรณี การศึกษาถึงกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศเยอรมัน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะในประเทศไทยและ เป็นตัวอย่างในการดำเนินบทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการชุมนุมสาธารณะที่เกิดขึ้น ในประเทศไทยได้

๓.๓ การชุมนุมสาธารณะในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (ประเทศเกาหลีใต้) เป็นประเทศที่มีการพัฒนาประชาธิปไตย และการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องมาตลอด ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ ๑๙๙๐ เป็นต้นมา พัฒนาการทางประชาธิปไตยในเกาหลีใต้มิได้เป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่มีลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป และอาจกล่าวได้ว่าไม่ได้พัฒนาไปในทิศทางเดียวกันตลอดเวลา พัฒนาการทางการเมืองของเกาหลีใต้จึงเหมือนกับเดินไปข้างหน้าสองก้าวแล้วต้องถอยหลังหนึ่งก้าว แม้ว่าประเทศเกาหลีใต้จะประสบความสำเร็จในการสถาปนาสถาบันทางประชาธิปไตยที่สำคัญ อันได้แก่ สถาบันประธานาธิบดีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงและการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ แต่วัฒนธรรมสังคมแบบอำนาจนิยมที่ยังรากลึกมานานหลายศตวรรษก็มิได้หายไป ระบอบประชาธิปไตยของประเทศเกาหลีใต้จึงมีพัฒนาการบนฐานคุณค่าทางวัฒนธรรมแบบเก่า แลแบบใหม่ผสมผสานกัน ระหว่างระบอบประชาธิปไตยกับระบอบเผด็จการ ระหว่างตะวันตกและ ตะวันออก หลังจากพัฒนาการที่ผ่านมากว่าสองศตวรรษ ประเทศเกาหลีใต้ก็มีลักษณะ การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้นและพ้นออกจากระบอบทหารและอำนาจนิยม ได้รวดเร็วกว่าประเทศประชาธิปไตยใหม่หลายๆประเทศรวมถึงประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตาม ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าประเทศเกาหลีใต้มีระบอบประชาธิปไตยที่แข็งแกร่งเทียบเท่า กับประเทศต้นแบบตะวันตก แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเทศเกาหลีใต้ได้มีพัฒนาการ ทางประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนมามากแล้ว

๓.๓.๑ การชุมนุมสาธารณะของสาธารณรัฐเกาหลีในสถานการณ์ปกติ

๓.๓.๑.๑ ประวัติการชุมนุมสาธารณะของสาธารณรัฐเกาหลี

การปฏิรูประบบการเมืองการปกครองครั้งสำคัญเกิดขึ้นในสมัยประธานาธิบดีโรห์ แท วู (พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๕) รัฐบาลโรห์ แท วู ได้ปฏิรูประบบกฎหมายรวมทั้งตรากฎหมายที่สนับสนุนคุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนหลายฉบับ ได้แก่กฎหมายจัดตั้งพรรคการเมือง กฎหมายที่รับรองสิทธิของประชาชนในการรวมตัวเป็นสมาคมและกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน รวมทั้งมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อทำหน้าที่ปกป้องรัฐธรรมนูญและสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

โดยสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพในการรวมตัวชุมนุมหรือสมาคมของประชาชนเกาหลีใต้ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ค.ศ. ๑๙๘๗ (พ.ศ. ๒๕๓๐) มาตรา ๒๑ ว่าด้วยเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ การรวมตัวชุมนุม การสมาคม สิทธิในเกียรติยศชื่อเสียง การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน บัญญัติไว้ดังนี้ (๑) ประชาชนทุกคนย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการพิมพ์รวมทั้งเสรีภาพในการรวมตัวชุมนุมและการสมาคม ... นอกจากนี้สาธารณรัฐเกาหลีได้มีรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๒ (พ.ศ. ๒๕๐๕)^๙ ต่อมา มีการยกเลิกกฎหมายฉบับนี้ทั้งฉบับและได้มีการตรารัฐบัญญัติฉบับใหม่ที่มีรายละเอียดรัดกุมมากยิ่งขึ้น ได้แก่ รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) นอกจากนี้ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลียังได้ลงนามให้สัตยาบันแก่กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของสหประชาชาติ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๐ (พ.ศ. ๒๕๓๓) และรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลียังเป็นสมาชิกในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The UN Human Rights Council) อีกด้วย^{๑๐}

๓.๓.๑.๒ รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗

รัฐบัญญัติฉบับนี้ได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้อย่างชัดเจนว่า เพื่อสร้างความสมดุลที่เหมาะสมระหว่างสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมและการเดินขบวนในที่สาธารณะกับความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยการให้หลักประกันแก่ผู้ชุมนุมในอันที่จะมี

^๙ Act concerning Assembly and Demonstration, Law No. 1245, Promulgated on December 31, 1962, amended on 1973, 1980 and 2004.

^{๑๐} จันทจิรา เอี่ยมมยุรา, "กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี," วารสารกฎหมายปกครอง เล่มที่ ๒๖ ตอน ๑, หน้า ๗๑

เสรีภาพในการชุมนุมและเดินขบวนที่ชอบด้วยกฎหมายและกำหนดมาตรการปกป้องประชาชน
ทั่วไปจากการชุมนุมและเดินขบวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ความหมายของการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗
ไม่ได้กำหนดจำนวนคนไว้ชัดเจนว่าจะต้องเป็นการชุมนุมของกลุ่มคนตั้งแต่จำนวนเท่าใด
แต่มุ่งพิจารณาที่เป้าประสงค์ของกลุ่มคนที่มารวมกันเหล่านั้นว่าจะต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อเรียกร้อง
ในเรื่องเดียวกัน (a group of persons associated under common objectives)
ส่วนการเดินขบวน หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลที่มารวมตัวชุมนุมกันด้วยจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน
เคลื่อนที่ไปบนสถานที่สาธารณะที่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปผ่านไปมาได้โดยอิสระ เช่น ถนน
สวนสาธารณะ ลานสาธารณะซึ่งจัดเป็นตลาดนัด พร้อมกับอภิปรายแสดงความคิดเห็น
การแสดงรูปแบบต่างๆ เพื่อชักชวนโน้มน้าวประชาชนจำนวนมากให้เห็นด้วยและสนับสนุน
การตัดสินใจหรือเจตจำนงอันแน่วแน่และข้อเรียกร้องของกลุ่มตน

ประเภทของการชุมนุม

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗
ได้แบ่งประเภทของการชุมนุมสาธารณะออกเป็น ๒ ประเภท การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิด
และการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ปิด การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิด (Outdoor assembly)
หมายถึง การชุมนุมในสถานที่ซึ่งไม่มีหลังคาหรือเพดาน ในพื้นที่เปิดโล่งซึ่งปราศจากผนังหรือ
ฉากกั้นทั้งสิ้นด้าน ส่วนการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ปิด (Indoor Assembly) หมายถึง
การชุมนุมในพื้นที่ที่มีผนังหรือกำแพงกั้นแบ่งผู้ชุมนุมออกจากประชาชนภายนอกทั่วไป
โดยการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ปิดนั้น ผู้จัดการชุมนุมต้องไม่กระทำการใดๆ เพื่อดึงดูดเรียกร้อง
ให้บุคคลภายนอกสถานที่สนใจและเข้าร่วมการชุมนุมของตน รวมทั้งการใช้เครื่องขยายเสียง
เพื่อกระจายเสียงจากภายในสถานที่ออกไปภายนอกด้วย มิฉะนั้น การชุมนุมดังกล่าว
จะกลายเป็นการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิด และอยู่ภายใต้บังคับของรัฐบัญญัติฉบับนี้^{๑๐}

โดยเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัติฉบับนี้แล้ว จะพบว่า การ
จัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่ปิด (Indoor Assembly) ไม่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐบัญญัติฉบับ
ดังกล่าว เว้นแต่ผู้จัดการชุมนุมจะกระทำการที่เป็นการเชิญชวนเรียกร้องให้บุคคลภายนอกสนใจ
และเข้าร่วมการชุมนุมนั้น รวมทั้งการใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อกระจายเสียงจากภายในสื่อสาร
ออกไปสู่ภายนอก และมาตรา ๑๕ ของรัฐบัญญัติฉบับดังกล่าวได้บัญญัติยกเว้น
การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

^{๑๐} Article 16 (5) of The Assembly and Demonstration Act, 2007 ประกอบกับ Article 1-2 (1) of The Act concerning
Assembly and Demonstration, 1962

กรณีการประชุมสาธารณะและการเดินขบวนที่เกี่ยวกับกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ การศึกษา การแสดงศิลปะ การละเล่น การแสดงรื่นเริง กิจกรรมกีฬา พิธีกรรมทางศาสนา พิธีศพและการรำลึกตลอดจนกิจกรรมอื่นทำนองเดียวกัน ซึ่งจะไม่อยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ ในส่วนที่ว่าด้วยหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุม ที่จะต้องแจ้งและจัดทำรายงานการจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและการเดินขบวนเสนอต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ การห้ามการประชุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน การอุทธรณ์การห้ามการประชุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน ข้อจำกัดการประชุมในสถานที่สาธารณะและเดินขบวนในด้านเวลา สถานที่ และด้านสภาพการจราจรบนถนนสาธารณะสายสำคัญ ซึ่งบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวจะใช้กับการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนที่มีได้มีวัตถุประสงค์ในทางสังคมและวัฒนธรรม

ก) บุคคลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ

๑) ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุม (Organizer)

การประชุมสาธารณะในพื้นที่สาธารณะหรือการเดินขบวนต้องมีผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมหรือการเดินขบวน (Organizer) ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลหรือองค์การก็ได้ บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมหรือการเดินขบวนในนามของตนและภายใต้ความรับผิดชอบของตน ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมอาจมอบอำนาจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่ตนไว้วางใจเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลและนำการประชุมหรือการเดินขบวนก็ได้ (General Supervisor) ในกรณีนี้ผู้ควบคุมดูแลการประชุมมีฐานะเป็นผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุม และมีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เฉพาะภายในขอบเขตการรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากผู้มอบอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้ ผู้จัดการชุมนุมยังต้องแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์ในจำนวนที่เหมาะสมเป็นผู้ประสานงานการประชุม (Moderator) เพื่อช่วยควบคุมดูแลจัดการชุมนุมให้ดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย

ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่ยื่นหนังสือแจ้งและรายงานการจัดการชุมนุมก่อนการประชุมหรือเดินขบวนต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีเขตอำนาจในการดูแลการประชุมและในระหว่างการประชุมหรือการเดินขบวนนั้นผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมจะต้องควบคุมดูแลการประชุมในที่สาธารณะหรือการเดินขบวนนั้นให้เป็นไปโดยเรียบร้อย หากผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมไม่สามารถควบคุมดูแลให้การชุมนุมหรือการเดินขบวนในที่สาธารณะดำเนินไปโดยเรียบร้อย หรือมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองหรือมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมต้องสั่งหยุดการประชุมหรือการเดินขบวนโดยทันที

๒) ผู้ประสานงานการประชุม (Moderators)

ผู้ประสานงานการประชุม เป็นผู้ที่ช่วยเหลือผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการประชุม ในการควบคุมดูแลการประชุมในที่สาธารณะและการเดินขบวนให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อยโดยจะต้องควบคุมดูแลการประชุมและการเดินขบวนอย่างเต็มที่กำลังความสามารถ และจะต้องไม่กระทำการใดๆที่กฎหมายห้ามเช่นเดียวกับผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการประชุมด้วย ในการนี้เพื่อให้ผู้ร่วมการประชุมและเดินขบวนสามารถสังเกตเห็นและแยกแยะผู้ประสานงานการประชุมออกจากผู้ร่วมการประชุมทั่วไปได้ชัดเจน รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ มาตรา ๑๗ (๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานการประชุม ต้องสวมปลอกแขนหรือสวมหมวกหรือสายสะพายไหล่หรือเสื้อคลุมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตลอดเวลาการประชุมในที่สาธารณะและเดินขบวน

ก่อนเริ่มการประชุมในที่สาธารณะและเดินขบวน เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจอาจปรึกษากับผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการประชุมเพื่อกำหนดให้มีผู้ประสานงานการประชุมในจำนวนที่จำเป็น เพียงพอต่อการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในการประชุมในที่สาธารณะและเดินขบวนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการประชุมต้องจัดหาผู้ประสานงานการประชุมให้ได้ตามจำนวนดังกล่าว และจัดทำรายชื่อผู้ประสานงานการประชุม เพิ่มเติมแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจทราบล่วงหน้าก่อนการประชุมจะเริ่มขึ้น

๓) ผู้เข้าร่วมการประชุมสาธารณะหรือการเดินขบวน (Participants)

ผู้เข้าร่วมการประชุมในที่สาธารณะหรือการเดินขบวนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการประชุม รวมทั้งของผู้ประสานงานการประชุมอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสาธารณะ และจะต้องไม่กระทำการใดๆอันเป็นการต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ (๔) ข้อ ๑. และข้อ ๒. ของรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ โดยเด็ดขาด

๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีเขตอำนาจในท้องที่นั้น สำหรับในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนอยู่ในเขตพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่าง เขตอำนาจของสถานีตำรวจตั้งแต่สองเขตขึ้นไป เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการชุมนุมสาธารณะและ

การเดินขบวนนั้นได้แก่ ผู้บัญชาการตำรวจระดับสูงขึ้นไปที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลเขตพื้นที่ที่จะมีการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนนั้นทั้งหมด

๕) คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการชุมนุมและการเดินขบวน

(Advisory Committee on Assemblies or Demonstrations)

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ ได้ประกาศเจตนารมณ์ไว้ชัดเจนว่าต้องการสร้างสมดุลที่เหมาะสมระหว่างสิทธิเสรีภาพของผู้ชุมนุมในการชุมนุมและการเดินขบวนในที่สาธารณะกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงได้วางระเบียบปฏิบัติเรื่องต่างๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว และเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้อำนาจได้โดยพลการหรือโดยอำเภอใจจนกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร รัฐบัญญัติฉบับนี้จึงจัดให้มี คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการชุมนุมและเดินขบวน (Advisory Committee on Assemblies or Demonstrations) ประจำสำนักงานตำรวจระดับต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หัวหน้าสำนักงานตำรวจแต่ละแห่งเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

๕.๑) การออกคำสั่งห้าม คำสั่งจำกัดการชุมนุม โดยการกำหนดเงื่อนไขควบคุมกำกับการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนเป็นพิเศษ ตามมาตรา ๘

๕.๒) การวินิจฉัยยุทธวิธีคำสั่งห้ามการชุมนุมหรือเดินขบวน ตามมาตรา ๙ (๒)

๕.๓) ควบคุมดูแลการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนในเขตอำนาจของตนให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

๕.๔) การปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการชุมนุมและเดินขบวน

คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการชุมนุมและเดินขบวน มีไม่เกิน ๗ คน ประกอบด้วยประธาน ๑ คน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๖ คน ซึ่งได้รับเลือกและแต่งตั้งจากหัวหน้าสำนักงานตำรวจของแต่ละพื้นที่โดยให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญและความเป็นกลางจากบุคคล ดังต่อไปนี้ นักกฎหมาย (Lawyers) อาจารย์ในสถานศึกษา (Professors) ตัวแทนจากองค์กรภาคประชาชน (Civil Organizations) และตัวแทนประชาชนผู้อยู่อาศัยในพื้นที่หรือภูมิภาคที่อยู่ในเขตอำนาจของสำนักงานตำรวจแห่งนั้น สำหรับหลักเกณฑ์วิธีการในการเลือก การปฏิบัติงานและการอื่นเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการชุมนุมและเดินขบวน ให้ประธานาธิบดีกำหนดไว้ในกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง

ข) ลักษณะและวิธีการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

ก่อนเริ่มการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนในสถานที่เปิด ผู้จัดการชุมนุมมีหน้าที่แจ้งและยื่นรายงานการจัดการชุมนุมในสถานที่เปิดหรือเดินขบวนต่อหัวหน้าสถานีตำรวจที่ควบคุมดูแลเขตพื้นที่ที่จัดการชุมนุม ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๔๘ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๗๒๐ ชั่วโมง แล้วแต่กรณี ก่อนการชุมนุมจะเริ่มขึ้น ในกรณีที่มีการชุมนุมอยู่ในพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างเขตอำนาจของสถานีตำรวจตั้งแต่สองเขตขึ้นไป ให้ผู้จัดการชุมนุมยื่นใบแจ้งและรายงานการจัดการชุมนุมต่อผู้บัญชาการตำรวจระดับสูงขึ้นไปที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเขตพื้นที่ที่จะมีการชุมนุมทั้งหมด หนังสือแจ้งและรายงานการจัดการชุมนุมต้องมีสาระสำคัญอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- ๑) วัตถุประสงค์ของการจัดการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนในครั้งนั้น
- ๒) วันและเวลาจัดการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวน หากสามารถระบุเป็นจำนวนชั่วโมงได้ ให้ระบุมาด้วย
- ๓) สถานที่จัดการชุมนุมสาธารณะ หรือเส้นทางเดินขบวน
- ๔) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้จัดการชุมนุม ผู้นำการชุมนุมและผู้ประสานงานการชุมนุมหรือเดินขบวน

เมื่อได้รับหนังสือแจ้งพร้อมรายงานดังกล่าวข้างต้น ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือผู้บัญชาการตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเขตพื้นที่จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนแล้วแต่กรณี ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายงานแล้วออกใบรับแจ้งซึ่งระบุวันและเวลาที่ได้รับแจ้งต่อผู้ยื่นหนังสือไว้เป็นหลักฐาน เพื่อยืนยันว่า ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนได้แจ้งให้รัฐทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่กฎหมายระบุไว้แล้วหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจตรวจพบในภายหลังว่ารายงานการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจเรียกให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนหรือผู้ประสานงานการชุมนุมหรือเดินขบวนทำการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่ทั้งนี้ การแจ้งการแก้ไขต้องดำเนินการภายใน ๑๒ ชั่วโมงนับตั้งแต่ออกใบรับแจ้ง และต้องทำเป็นหนังสือระบุนายการข้อมูลที่ต้องการให้แก้ไขเพิ่มเติม ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนต้องจัดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจ

การแจ้งให้รัฐทราบล่วงหน้าตามมาตรา ๖ (๑) มีผลผูกพันทั้งฝ่ายรัฐและผู้จัดการชุมนุมในอันที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่รัฐบัญญัติกำหนด ดังนั้น

ในกรณีที่ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนตัดสินใจที่จะไม่จัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามที่ได้แจ้งไว้ ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนจะต้องทำหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจถึงการตัดสินใจล้มเลิกการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งก่อนถึงกำหนดวันเวลาที่แจ้งไว้ในหนังสือฉบับเดิม^{๒๒}

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจได้รับหนังสือแจ้งและรายงานการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนว่าจะมีการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนในสถานที่และในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันมากกว่าหนึ่งกลุ่ม โดยที่วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนของผู้จัดการชุมนุมหลายกลุ่มนั้นขัดแย้งกัน และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการแทรกแซงรบกวนการชุมนุมหรือเดินขบวนระหว่างกัน ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจมีคำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนไปยังผู้จัดการชุมนุมที่ได้แจ้งที่หลังพร้อมทั้งแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้รับคำสั่งทราบด้วย ในกรณีเช่นนี้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนที่อยู่ในบังคับของคำสั่งห้าม ต้องชะลอการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนออกไปจนกว่าระยะเวลาหรือเหตุตามคำสั่งห้ามจะสิ้นสุดลง ในกรณีที่การชะลอการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนออกไปเป็นเหตุให้ล่วงเลยวันและเวลาที่ได้แจ้งไว้เดิม ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวน อาจกำหนดวันและเวลาที่จัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนที่ได้แจ้งไว้เดิมนั้นขึ้นใหม่และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนการเริ่มการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวน

ค) ข้อจำกัดและบทลงโทษเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

การชุมนุมและเดินขบวนที่ต้องห้ามตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ นี้ได้บัญญัติถึงการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนที่มีลักษณะต้องห้ามไว้ในมาตรา ๕ (๑) ได้แก่

๑) การชุมนุมหรือการเดินขบวนซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของพรรคการเมืองซึ่งถูกยุบโดยคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๒) การชุมนุมหรือการเดินขบวนที่มุ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐโดยตรง โดยการปลุกระดมฝูงชนให้ใช้ความรุนแรง ใช้กำลังคุกคาม ทำลายทรัพย์สิน ลอบวางเพลิง หรือกระทำการที่ผิดกฎหมายประการอื่น

^{๒๒} Assembly and Demonstration Act, 2007, Article 6 (3)

นอกจากนี้ยังห้ามมิให้บุคคลใดทำการโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนเข้าร่วมมรดงค์เผยแพร่การชุมนุมหรือการเดินทางที่ต้องห้าม หรือยุยงให้มีการจัดการชุมนุมหรือการเดินทางซึ่งต้องห้ามตามที่กล่าวมาข้างต้น

ในการชุมนุมหรือเดินทาง ผู้จัดการชุมนุมและหรือผู้นำการชุมนุมต้องไม่กระทำหรืออนุญาตให้บุคคลใดกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๔) ดังต่อไปนี้^{๑๓}

๑) ใช้หรือยินยอมให้ใช้หรือเรียกร้องให้บุคคลใดใช้อาวุธปืน วัตถุระเบิด ดาบ แท่งเหล็ก หนังสือดีก ก้อนหิน หรือสิ่งของใดๆ ซึ่งสามารถใช้ทำอันตรายหรือทำร้ายบุคคลอื่นถึงแก่ชีวิตหรือได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือทรัพย์สิน

๒) ดำเนินการชุมนุมในลักษณะส่งเสริมให้มีการใช้ความรุนแรง หรืออาจก่อการจลาจล หรือข่มขู่ หรือทำลายทรัพย์สิน ครอบงำเพลิง เป็นต้น

๓) จงใจฝ่าฝืนหรือทำลายข้อกำหนดในรายงานการจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินทางที่แจ้งไว้ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างชัดแจ้ง ในเรื่องวัตถุประสงค์ การชุมนุม วัน เวลาหรือสถานที่ ตลอดจนวิธีการจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินทาง

ช่วงเวลาต้องห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินทาง

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินทาง ค.ศ. ๒๐๐๗ มาตรา ๑๐^{๑๔} บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดจัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือเดินทางก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือภายหลังพระอาทิตย์ตก เว้นแต่ว่าผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจอนุญาตให้จัดชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือเดินทางก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือภายหลังจากพระอาทิตย์ตกได้ หากเป็นการชุมนุมต่อเนื่องมาก่อนเวลาดังกล่าวโดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินทางปฏิบัติ ถ้าผู้จัดการชุมนุมได้แจ้งถึงการชุมนุมหรือเดินทางที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องนั้นให้ทราบเป็นการล่วงหน้า และผู้จัดการชุมนุมได้จัดให้มีผู้ควบคุมดูแลการชุมนุมหรือเดินทางทำการควบคุมดูแลการชุมนุมในช่วงเวลากลางคืนดังกล่าวให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อย

^{๑๓} Article 16 (4) of the Assembly and Demonstration Act, 2007

^{๑๔} Assembly and Demonstration Act, 2007, Article 10 (Hours Prohibited for Outdoor Assembly and Demonstration)

สถานที่ต้องห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวน

รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗
มาตรา ๑๑ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดจัดการชุมนุมในที่สาธารณะหรือเดินขบวนในรัศมี ๒๐๐ เมตร
โดยสถานที่ต่อไปนี้*

๑) อาคารรัฐสภา ที่ทำการศาลทุกระดับรวมทั้งที่ทำการ
ศาลรัฐธรรมนูญ

๒) สถานที่พักอาศัยของประธานาธิบดี ของประธานสภา
นิติบัญญัติ ประธานศาลฎีกา และของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

๓) สถานที่พักอาศัยของนายกรัฐมนตรี เว้นแต่ เป็นการ
เดินขบวนพาเหรดหรือขบวนแห่

๔) สถานที่ทูตหรือสถานที่พักอาศัยของเอกอัครราชทูต
ประจำสาธารณรัฐเกาหลี เว้นแต่กรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนนั้น
ไม่เป็นการรบกวนการปฏิบัติหน้าที่หรือทำลายความปลอดภัยของสถานที่ทูตหรือสถานที่พักอาศัย
ของเอกอัครราชทูต ดังกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๔.๑) เมื่อปรากฏว่าเส้นทางการชุมนุมสาธารณะหรือ
การเดินขบวนนั้นมิได้มุ่งสู่สถานที่ทูตหรือสถานที่พักอาศัยของเอกอัครราชทูตโดยตรง

๔.๒) เมื่อการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวน
ไม่ได้ขยายวงเป็นการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนขนาดใหญ่

๔.๓) เมื่อการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวน
กระทำในวันหยุดหรือวันปิดทำการของสถานที่ทูต

ข้อจำกัดการใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนเพื่อประโยชน์
ในการเดินรถบนถนนสาธารณะ

ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจอาจมีคำสั่งห้าม
มิให้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนบนถนนหรือเส้นทางจราจรหลักๆ ของเมืองใหญ่ตามที่มีกฤษฎีกา
ของประธานาธิบดีประกาศกำหนด หรืออาจจะจำกัดการใช้สิทธิหรือกำหนดเงื่อนไขบางประการ
ซึ่งรวมถึงเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ในการจัดชุมนุมหรือเดินขบวนประกอบคำสั่งอนุญาต
ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การจราจรบนถนนสายสำคัญเหล่านี้เป็นไปโดยสะดวก
และคล่องตัว

* Article 11 of the Assembly and Demonstration Act, 2007

ข้อจำกัดในการใช้เครื่องขยายเสียงและอุปกรณ์ทำเสียงอื่นทำนองเดียวกัน แม้ว่า การใช้เครื่องเสียง เครื่องขยายเสียงรวมทั้งอุปกรณ์ทำเสียงอื่นๆ จะถือเป็นส่วนหนึ่งของเสรีภาพในการชุมนุมและเดินขบวน แต่ต้องไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ มาตรา ๑๔ ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจห้ามมิให้ผู้จัดการชุมนุมที่สาธารณะหรือการเดินขบวน ทำเสียงดังในระดับที่ก่ออันตรายต่อบุคคลอื่น โดยการใช้เครื่องขยายเสียงหรืออุปกรณ์ทำเสียงอื่นๆ เช่น กลอง ฆ้อง เครื่องเป่า เครื่องแอมพลิฟายเออร์ เป็นต้น ทั้งนี้ระดับเสียงระดับใดที่ถือว่าก่ออันตรายนั้น ให้เป็นไปตามกฎฎีกาที่ประธานาธิบดีกำหนด หากผู้จัดการชุมนุมในที่สาธารณะหรือการเดินขบวนฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจ ที่สั่งให้ลดระดับการใช้เสียงลงมา เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถสั่งห้ามใช้เครื่องอุปกรณ์ทำเสียง ขยายเสียงดังกล่าว เป็นการชั่วคราว หรือในกรณีที่จำเป็นอาจยึดเครื่องมืออุปกรณ์ดังกล่าวไว้ก็ได้ หรือใช้มาตรการบังคับอื่นตามความจำเป็นเพื่อระงับการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลก็ได้

บทกำหนดโทษ

ตั้งแต่มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๕ ของรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ เป็นการกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษทางอาญาไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๒๒ (๑) บุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๓ (๑) หรือ (๒) จะต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓ ล้านวอน (Won) แต่ถ้าหากผู้กระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรา ๓ (๑) หรือ (๒) เป็นบุคคลในกองทัพ อัยการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี

มาตรา ๒๒ (๒) บุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๕ (๑) หรือมาตรา ๖ (๑) หรือบุคคลใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจที่มีผู้จัดการชุมนุมในสถานที่เปิดหรือเดินขบวนตามมาตรา ๘ ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒ ล้านวอน

มาตรา ๒๒ (๓) บุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา ๕ (๒) ที่ห้ามการชุมนุมหรือการเดินขบวนที่มุ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐโดยตรง หรือมาตรา ๑๖ (๔) ที่ห้ามการชุมนุมหรือเดินขบวนซึ่งมีการใช้หรือยินยอมให้ใช้อาวุธ มีลักษณะส่งเสริมให้ใช้ความรุนแรงหรืออาจก่อการจลาจล หรือฝ่าฝืนหรือทำลายข้อกำหนดในรายงานการจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑ ล้านวอน

มาตรา ๒๒ (๔) บุคคลใดเข้าร่วมการชุมนุมหรือการเดินขบวน ซึ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติมาตรา ๕ (๑) โดยรู้ถึงข้อเท็จจริงอันเป็นการต้องห้ามนั้น ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕ แสนบาท หรือได้รับโทษกักขัง หรือปรับลดโทษ

มาตรา ๒๓ บุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ที่ห้ามจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนในเวลากลางคืน หรือมาตรา ๑๑ ที่ห้ามการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนในบริเวณสถานที่หวงห้าม หรือกระทำการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนตามมาตรา ๑๒ ต้องได้รับโทษหนักเบาตามฐานะหน้าที่ของผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้

(ก) ผู้จัดการชุมนุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีหรือปรับไม่เกิน ๑ ล้านบาท

(ข) ผู้ประสานการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕ แสนบาท หรือได้รับโทษกักขังหรือปรับลดโทษ

(ค) ผู้เข้าร่วมการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวน โดยรู้ถึงข้อเท็จจริงอันเป็นการต้องห้ามนั้น ต้องได้รับโทษปรับไม่เกิน ๕ แสนบาท หรือได้รับโทษกักขังหรือปรับลดโทษ

มาตรา ๒๔ บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้ ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕ แสนบาท หรือได้รับโทษกักขังหรือปรับลดโทษ

(ก) ฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของผู้จัดการชุมนุมหรือประสานการชุมนุม ที่มีให้บุคคลนั้นเข้าร่วมการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนตามมาตรา ๔

(ข) จัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนโดยเสนอรายงานการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามมาตรา ๖ (๑) เป็นเท็จ

(ค) โดยจงใจไม่คำนึงถึงคำเตือนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ บุกรุกเข้าไปในเขตตำรวจ (Police Lines) ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำเครื่องหมายไว้ตามมาตรา ๑๓ ในเวลาที่มีผลสำคัญ เช่น เวลากลางคืนหรือเวลาที่ปลอดภัย โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือทำลายซ่อนเร้น เคลื่อนย้าย หรือกำจัดให้สิ้นไปหรือทำให้ไร้ประโยชน์ด้วยวิธีการใดๆ ซึ่งสัญลักษณ์แสดงเขตตำรวจ

(ง) ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามมาตรา ๑๔ (๒) ที่ให้ลดระดับเสียงหรืองดใช้เครื่องเสียงเป็นการชั่วคราว หรือปฏิเสธหรือขัดขวางการให้มาตรการบังคับที่จำเป็นที่สั่งภายใต้มาตราดังกล่าว

(จ) กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ (๕) ที่ห้ามกระจายเสียงการชุมนุมในสถานที่ปิดออกไปภายนอก เพื่อเรียกร้องความสนใจให้คนภายนอก

เข้าร่วมการชุมนุม หรือมาตรา ๑๗ (๒) และ มาตรา ๑๘ (๒) ที่ห้ามผู้ประสานการชุมนุมรวมทั้งผู้เข้าร่วมการชุมนุมหรือเดินขบวนใช้หรือยินยอมให้ใช้อาวุธ หรือมีลักษณะส่งเสริมให้มีการใช้ความรุนแรง หรืออาจก่อการจลาจล หรือกระทำความผิดมาตรา ๒๐ (๒) ที่กำหนดให้ผู้เข้าร่วมการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวน ต้องสลายการชุมนุมและออกจากที่ชุมนุมโดยทันทีเมื่อได้รับคำสั่งให้สลายการชุมนุม

มาตรา ๒๕ เป็นบทกำหนดโทษอาญาสำหรับผู้แทนนิติบุคคลหรือองค์การที่รับผิดชอบจัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวนขึ้น (Application of Penal Provisions to Representative of Organization) ซึ่งรัฐบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้แทนตามกฎหมายของนิติบุคคลหรือองค์การดังกล่าว มีสิทธิหน้าที่ เหมือนผู้จัดการชุมนุมในที่สาธารณะและเดินขบวน และต้องรับโทษอาญาในกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ ในฐานะผู้จัดการชุมนุม

ง) การดูแลการชุมนุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ มาตรา ๘ บัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจในการออกคำสั่งห้ามหรือวางเงื่อนไขจำกัดการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนได้เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงหรือกรณีดังต่อไปนี้^{๑๖}

๑) เมื่อการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนนั้น ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐบัญญัติฉบับนี้ในเรื่องสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่

๑.๑) ข้อห้ามเกี่ยวกับลักษณะการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนที่ได้ก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐโดยตรง โดยการปลุกระดมฝูงชนให้ใช้ความรุนแรง ใช้กำลังคุกคาม ทำลายทรัพย์สิน ลอบวางเพลิง หรือกระทำการที่ผิดกฎหมายประการอื่น (มาตรา ๕ (๑)) หรือ

๑.๒) ข้อห้ามเกี่ยวกับเวลา ได้แก่ การจัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนในเวลากลางคืนก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือภายหลังพระอาทิตย์ตกโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๑๐ หรือ

๑.๓) ข้อห้ามเกี่ยวกับสถานที่ กล่าวคือ ได้มีการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนใกล้กับสถานที่หวงห้าม กล่าวคือภายในรัศมี ๑๐๐ เมตร โดยรอบสถานที่เหล่านั้น (มาตรา ๑๑)

^{๑๖} Article 8 (Notice of Ban of, or Restriction on, Assembly or Demonstration)

การสั่งห้ามการประชุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามข้อนี้จะต้องกระทำภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับจากเวลาที่ได้รับหนังสือแจ้งและรายงานการจัดการชุมนุมหรือเดินขบวน เว้นแต่คำสั่งห้ามนั้นออกโดยเหตุผลที่ระบุในข้อ ๑.๑) ข้างต้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจจะออกคำสั่งภายหลังจาก ๔๘ ชั่วโมงก็ได้ แต่ให้กระทำโดยเร็ว

๒) เมื่อผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนไม่ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญในรายงานการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนให้ถูกต้องสมบูรณ์ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจได้มีหนังสือแจ้งแล้ว

๓) เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจเห็นว่า การจัดการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนกระทำบนถนนสายหลักของเมืองหลวงหรือเมืองสำคัญของประเทศตามที่ประธานาธิบดีมีพระราชกฤษฎีกาประกาศกำหนด ในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจจะพิจารณากำหนดเงื่อนไขควบคุมกำกับการประชุมสาธารณะหรือการเดินขบวนเป็นพิเศษแทนการออกคำสั่งห้ามการประชุมหรือเดินขบวนก็ได้ หากเห็นว่าจำเป็นและเพียงพอเพื่อให้การจราจรบนถนนสายหลักดำเนินไปได้

๔) เมื่อมีการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนในสถานที่และในวันเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันมากกว่าหนึ่งกลุ่ม โดยจุดมุ่งหมายของการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนของผู้จัดการชุมนุมหลายกลุ่มนั้นขัดแย้งกัน และมีเหตุที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจเชื่อได้ว่าจะมีการแทรกแซงรบกวนการประชุมหรือเดินขบวนระหว่างกัน กรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจจะมีคำสั่งห้ามการประชุมสาธารณะหรือเดินขบวนที่ได้แจ้งที่หลัง

๕) เมื่อมีคำร้องขอจากผู้อยู่อาศัยหรือจากหน่วยงานจัดทำบริการสาธารณะบางแห่ง ให้จัดมาตรการคุ้มครองป้องกันสถานที่อยู่อาศัยหรือหน่วยงานบริการสาธารณะเหล่านั้น ในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจอาจออกคำสั่งห้ามการประชุมสาธารณะหรือเดินขบวนนั้นได้ หรือเพียงแต่กำหนดเงื่อนไขพิเศษบางประการให้ผู้นำการประชุมหรือผู้จัดการชุมนุมปฏิบัติตามก็ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

๕.๑) เมื่อพื้นที่ที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามที่ระบุในรายงานของผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวน เป็นเขตย่านที่พักอาศัยของประชาชนหรือเพื่อการอื่นทำนองเดียวกัน และสื่อว่าการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อทรัพย์สินหรืออุปกรณ์สาธารณูปโภคต่างๆ หรือมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของผู้อยู่อาศัยในย่านนั้น

๕.๒) เมื่อพื้นที่ที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามที่ระบุในรายงานของผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวน เป็นเขตย่านสถานศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสื่อว่า

การจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนในย่านดังกล่าวนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน

๕.๓) เมื่อพื้นที่ที่จะจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนตามที่ระบุในรายงานของผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวน ใกล้เคียงกับเขตทหาร เช่น ที่ตั้งกองกำลัง คลังสรรพาวุธ ฯลฯ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ของรัฐบัญญัติการคุ้มครองที่ตั้งทางทหาร และสื่อว่าการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนในเขตดังกล่าวนี้จะก่ออันตรายต่อที่ตั้งทางทหารหรือผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการเคลื่อนกำลังหรือปฏิบัติการทางทหาร

คำสั่งห้ามหรือคำสั่งกำหนดเงื่อนไขพิเศษดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแสดงเหตุผลที่ห้ามจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวน หรือความจำเป็นที่ต้องกำหนดเงื่อนไขประกอบการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวน ส่งให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนทราบ

การอุทธรณ์คำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนนั้น คำสั่งห้ามการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจได้ออกและแจ้งไปยังผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนตามมาตรา ๘ นั้น ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนอาจอุทธรณ์ต่อไปได้โดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจขึ้นไปชั้นหนึ่งภายในระยะเวลา ๑๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งเป็นหนังสือ

เมื่อได้รับหนังสืออุทธรณ์แล้ว ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องออกใบรับระบุวันเวลาที่รับเรื่องให้แก่ผู้อุทธรณ์เป็นหลักฐาน และต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง หากผู้วินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ได้มีคำวินิจฉัยเป็นหนังสือแจ้งถึงผู้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว รัฐบัญญัติฯ มาตรา ๙ (๒) กำหนดให้คำสั่งห้ามการชุมนุมเป็นอันไม่มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่ต้น ในกรณีที่ผู้วินิจฉัยอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคำสั่งห้ามการชุมนุมและเดินขบวนไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีผลบังคับใช้ ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนย่อมสามารถจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนได้ตามรูปแบบวิธีการรายละเอียด และวันเวลาที่แจ้งไว้ในรายงานการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนฉบับแรก แต่ถ้าวันเวลาที่กำหนดไว้จะต้องล่วงเลยไปเนื่องจากคำสั่งห้ามการชุมนุม ผู้จัดการชุมนุมสามารถกำหนดวันและเวลาการจัดการชุมนุมหรือเดินขบวนขึ้นใหม่ได้ภายใต้รูปแบบวิธีการรายละเอียดการจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนที่ได้แจ้งไว้ในรายงานฉบับแรก โดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนเริ่มการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวน

นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจระหว่างการชุมนุมในที่สาธารณะและการเดินขบวนอาจใช้มาตรการ ดังต่อไปนี้

การกำหนดเขตพื้นที่ชุมนุมหรือเดินขบวนในที่สาธารณะโดยการใช้ “เขตตำรวจ”

เขตตำรวจ (Police Line) หมายถึง อาณาบริเวณที่ถูกล้อมรอบโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจโดยการใช้เส้นเชือก เครื่องกีดขวางหรือวัสดุอุปกรณ์อื่นใด หรือแม้แต่เส้นแบ่งช่องจราจรบนถนน เพื่อแสดงแนวเขตบริเวณ “เขตตำรวจ” ดังกล่าว^{๑๑} เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจ อาจใช้แนวตำรวจนี้ล้อมรอบบริเวณที่สาธารณะที่มีการชุมนุม หรือใช้เส้นแบ่งจราจรกำหนดเขตตำรวจให้แก่ผู้เดินขบวนใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของถนนสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความปลอดภัยของผู้ชุมนุมและเดินขบวน และเพื่อรักษาสีทิวทัศน์ของบุคคลที่สามในอันที่จะได้ใช้พื้นที่หรือถนนสาธารณะในการสัญจรไปมาโดยสะดวกด้วย แต่การกำหนดเขตตำรวจนี้ต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องแจ้งให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวน หรือผู้นำหรือประธานงานการชุมนุมหรือเดินขบวนทราบทันที^{๑๒}

การเข้าไปในสถานที่ชุมนุมในที่สาธารณะและการเดินขบวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบมีอำนาจเข้าไปในสถานที่ชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนเมื่อได้แจ้งให้ผู้จัดการชุมนุม หรือผู้นำการชุมนุมทราบแล้ว เพื่อตรวจตราความเรียบร้อยและความปลอดภัย แต่อำนาจประการนี้ไม่อาจใช้ได้กับการชุมนุมในสถานที่ปิดเว้นแต่เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ ผู้จัดการชุมนุม ผู้นำการชุมนุม และผู้ประสานการชุมนุมตลอดจนเจ้าของผู้ครอบครองสถานที่แห่งนั้นต้องให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐบัญญัติฉบับนี้

การสั่งให้สลายการชุมนุมในที่สาธารณะหรือการเดินขบวน

มาตรา ๒๐ (๑) แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ ให้อำนาจแก่ผู้บัญชาการตำรวจผู้มีเขตอำนาจแจ้งให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนสั่งยุติการชุมนุมหรือเดินขบวนภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยความสมควร ซึ่งต้องเป็นระยะเวลาตามสมควร เมื่อการชุมนุมหรือเดินขบวนนั้นมีลักษณะที่ต้องห้ามตามกฎหมาย และเมื่อล่วงเลยระยะเวลาที่กำหนดแล้ว หากผู้จัดการชุมนุม ไม่ยุติการชุมนุมหรือเดินขบวนด้วยตนเอง ผู้บัญชาการตำรวจผู้มีเขตอำนาจมีอำนาจสั่งสลายการชุมนุมหรือเดินขบวนนั้นได้ซึ่งได้แก่กรณีต่อไปนี้

๑) การชุมนุมในที่สาธารณะหรือการเดินขบวนที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ ในมาตราต่างๆ ดังนี้

^{๑๑} Article 2 Definitions 5. of Assembly and Demonstration Act, 2007

^{๑๒} Article 13 of Assembly and Demonstration Act, 2007

มาตรา ๕(๑) การชุมนุมหรือการเดินขบวนซึ่งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของพรรคการเมืองซึ่งถูกยุบโดยคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคการเมืองนั้น หรือการชุมนุมหรือการเดินขบวนที่มุ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัวหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของรัฐโดยตรง

มาตรา ๑๐ การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือภายหลังพระอาทิตย์ตก โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการตำรวจผู้มีเขตอำนาจ

มาตรา ๑๑ การชุมนุมสาธารณะและเดินขบวนในบริเวณสถานที่ต้องห้าม

๒) การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนซึ่งไม่ได้ส่งรายงานการจัดการชุมนุมในสถานที่เปิดหรือเดินขบวนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจทราบล่วงหน้าตามมาตรา ๖(๑) หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจสั่งห้ามการชุมนุมหรือเดินขบวนนั้นด้วยเหตุผลต่างๆ ตามมาตรา ๘ หรือด้วยเหตุที่ขัดขวางการจราจรบนถนนสายสำคัญในเมืองใหญ่ตามที่กำหนดในกฎศีกษาของประธานาธิบดีตามมาตรา ๑๒

๓) การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนที่คุกคามความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองอย่างชัดเจน เช่น การขัดขวางการจราจรในถนนสายสำคัญ เป็นต้น หรือที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๘(๓) ในกรณีที่มีการชุมนุมกระทำใกล้กับเขตที่พักอาศัย สถานศึกษา หรือเขตทหาร หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขควบคุมกำกับการชุมนุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจกำหนดให้ผู้จัดการชุมนุม ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๒

๔) การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนที่ผู้จัดการชุมนุม และหรือผู้นำการชุมนุมประกาศยุติการชุมนุมแล้วตามมาตรา ๑๖(๓)

๕) การชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวนซึ่งผู้จัดการชุมนุม และหรือผู้นำการชุมนุม ไม่ควบคุมดูแลให้ดำเนินไปโดยสงบหรือปล่อยให้มีการกระทำที่เป็นอันตรายโดยตรงต่อความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเขตอำนาจออกคำสั่งให้สลายการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดหรือการเดินขบวน ผู้เข้าร่วมการชุมนุมหรือเดินขบวนต้องออกจากที่ชุมนุมหรือเดินขบวนโดยทันที (มาตรา ๒๐(๒)) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งให้ผู้จัดการชุมนุมหรือเดินขบวนสั่งยุติการชุมนุมหรือเดินขบวนโดยความสมัครใจ และการออกคำสั่งสลายการชุมนุมหรือเดินขบวนในกรณีที่ไม่ยอมยุติการชุมนุมหรือเดินขบวนโดยสมัครใจให้ประธานาธิบดีเป็นผู้ประกาศกำหนดในรูปกฎศีกษา

๓.๓.๒ การชุมนุมสาธารณะของสาธารณรัฐเกาหลีในสถานการณ์พิเศษ

ในประเทศเกาหลีใต้ในสถานการณ์พิเศษนั้นอาจมีการลดทอนเสรีภาพของประชาชนในด้านต่างๆ รวมทั้งเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะเช่น ในกรณีมีภาวะสงคราม ภาวะฉุกเฉิน หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของชาติ จึงมีบทบัญญัติพิเศษให้อำนาจรัฐในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของรัฐให้กลับคืนสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว

๓.๓.๒.๑ การประกาศใช้กฎอัยการศึก

กฎอัยการศึกเป็นกฎหมายที่ใช้ในภาวะที่มีความจำเป็นทางทหารหรือในภาวะสงคราม ภาวะฉุกเฉินเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนหลายประการรวมถึงการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

๓.๓.๒.๒ การใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ก) เงื่อนไขในการใช้อำนาจ

การประกาศกฎอัยการศึกจะประกาศได้ต่อเมื่อมีภาวะสงคราม หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน การก่อการจลาจล ความวุ่นวายในบ้านเมือง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะคือ รัฐบาลสามารถอ้างว่าการชุมนุมสาธารณะนั้นก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย จึงประกาศใช้กฎอัยการศึกเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ทุกด้าน

ในการประกาศกฎอัยการศึกนั้น ประธานาธิบดีจะต้องระบุเหตุผล วัน เวลา และเขตใช้บังคับของกฎอัยการศึก และเป็นผู้แต่งตั้งผู้บัญชาการกฎอัยการศึก หลังจากนั้นประธานาธิบดีจะต้องแจ้งการประกาศกฎอัยการศึกให้รัฐสภาทราบโดยไม่ชักช้า และถ้าอยู่ระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา ประธานาธิบดีจะต้องเรียกประชุมรัฐสภาทันทีเพื่อแจ้งเรื่องการประกาศกฎอัยการศึกให้รัฐสภาทราบ

ข) ผู้มีอำนาจ

ผู้มีอำนาจในการประกาศกฎอัยการศึกของประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่

๑) ประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจประกาศกฎอัยการศึก โดยจะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจเสนอต่อประธานาธิบดีผ่านนายกรัฐมนตรีให้มีการประกาศกฎอัยการศึก

ค) ระยะเวลาการใช้บังคับและการสิ้นสุดใช้บังคับ

เมื่อประกาศกฎอัยการศึกแล้วจะมีผลใช้บังคับจนกว่าจะถูกยกเลิก และการยกเลิกประกาศกฎอัยการศึกโดยประธานาธิบดีเมื่อเห็นว่าสถานการณ์กลับคืนสู่ภาวะปกติแล้วหรือรัฐสภาร้องขอให้ยกเลิกกฎอัยการศึก หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทย อาจเสนอแนะให้มีการยกเลิกกฎอัยการศึกโดยผ่านนายกรัฐมนตรีไปยังประธานาธิบดีเมื่อเห็นว่าสถานการณ์กลับสู่สภาวะปกติ ซึ่งประธานาธิบดีจะต้องเสนอเรื่องการยกเลิกกฎอัยการศึกให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

ง) ผลของการใช้อำนาจ

เมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้อำนาจได้ดังต่อไปนี้

๑) ผู้บัญชาการกฎอัยการศึก มีอำนาจเข้าควบคุมดูแลการดำเนินการทางปกครองและการดำเนินคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎอัยการศึก

๒) ผู้บัญชาการกฎอัยการศึกมีอำนาจกำหนดมาตรการพิเศษในการจับกุม กักขัง ริบทรัพย์สิน ตรวจค้น สืบสวนและจัดทำบัญชียุทธภัณฑ์ และทำลายทรัพย์สินเมื่อมีความจำเป็น

๓) ศาลทหารมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่ผู้กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก ซึ่งผู้บัญชาการกฎอัยการศึกอาจมอบหมายให้ศาลพลเรือนเป็นผู้พิจารณาคดีดังกล่าวแทนได้ในความผิดฐานปลุกปั่นให้เกิดการกบฏ ความผิดเกี่ยวกับการรุกรานจากภายนอกประเทศ หรือความผิดที่กระทบต่อความสัมพันธ์ทางการทูต

๓.๓.๓ ตัวอย่างกรณีศึกษาในการดูแลการชุมนุมสาธารณะโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประเทศเกาหลีใต้เคยมีประสบการณ์ในการดูแลการชุมนุมสาธารณะในเหตุการณ์สำคัญได้แก่ เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงใหญ่ปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ชาวเกาหลีจำนวนมากได้ออกมาชุมนุมเดินขบวนประท้วงรัฐบาลของประธานาธิบดี ลี มุง บัค ที่ได้ทำความตกลงทางการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกาฉบับใหม่แทนฉบับปี ค.ศ. ๒๐๐๖ อนุญาตให้อเมริกาส่งเนื้อวัวชำแหละพร้อมกระดูกและเครื่องในวัวเข้ามาจำหน่ายในประเทศได้โดยไม่สามารถวางมาตรการด้านสุขอนามัยเพื่อตรวจสอบเนื้อวัวมิให้มีเชื้อโรคควัวบ้า (Mad Cow Disease) เข้ามาจำหน่ายในประเทศได้เช่นเดียวกับความตกลงทางการค้าฉบับปี ๒๐๐๖ ให้หลักประกันไว้ การชุมนุมดำเนินไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่องกว่าร้อยวัน ในเวลากลางคืนผู้ชุมนุมได้ร่วมจุดเทียนเดินขบวน (candlelight rallies) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังปราบปรามสลายการชุมนุมดังกล่าวในเวลาต่อมา มีประชาชนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีประมาณ ๑,๕๐๐ คน ด้วยข้อกล่าวหาว่าทำการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวนก่อนเวลาพระอาทิตย์ขึ้นหรือหลังจากพระอาทิตย์ตก^{๑๑}

^{๑๑} Asian Forum for Human Rights and Development, South Korea: Decision on the constitutionality of the Act on Assembly and Demonstration, 24 October 2008 in www.forum-asia.org

ก่อนหน้านี้ได้มีคดีในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ ศาลรัฐธรรมนูญเกาหลีใต้เคยวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวน ค.ศ. ๑๙๖๒ และตัดสินว่า บทบัญญัติที่ห้ามมิให้ผู้ใดจัดการชุมนุมในที่สาธารณะหรือเดินขบวนก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือหลังพระอาทิตย์ตกนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลว่า “มีความเป็นไปได้สูงที่การจัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือหลังพระอาทิตย์ตกจะทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง” และ “กลุ่มผู้ชุมนุมมีแนวโน้มใช้ความรุนแรงยิ่งขึ้นในเวลาก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือหลังจากพระอาทิตย์ตก”^{๖๐} การรวมตัวชุมนุมและเดินขบวนในเวลากลางคืน จึงมักถูกหลีกเลี่ยงไปเป็นการจัดกิจกรรมเชิงสังคมและวัฒนธรรมแทน เช่น การจุดเทียนเดินขบวนต่อต้านรัฐบาล เป็นต้น

ดังนั้นเมื่อเกิดคดี Candlelight vigils กระทำความผิดตามมาตรา ๑๐^{๖๑} แห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวน ค.ศ. ๒๐๐๗ องค์การภาคประชาชนอันประกอบด้วย Forum-Asia, People Solidarity for Participatory Democracy (PSPD) และ Korean House for international Solidarity (KHIS) และองค์การ NGOs อื่นๆ จึงเสนอเรื่องต่อศาลแขวงกลางแห่งกรุงโซล (The Seoul Central District Court) ขอให้มีการพิจารณาวินิจฉัยประเด็นปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๑๐ อีกครั้งหนึ่ง เป็นเหตุให้ศาลแขวงกลางแห่งกรุงโซลต้องส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญเกาหลีใต้เพื่อวินิจฉัยตัดสินคดีนี้ ก่อให้เกิดการรณรงค์เคลื่อนไหวขนานใหญ่จากภาคประชาชน เพื่อเรียกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ในฐานะผู้พิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชนและส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยการเรียกร้องให้ศาลพิพากษาให้ข้อความมาตรานี้ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญและเป็นโมฆะ

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๐๐๙ ในครั้งนี้ ศาลได้กลับคำพิพากษาเดิมโดยวินิจฉัยว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ที่ห้ามมิให้บุคคลจัดการชุมนุมหรือเดินขบวนก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหรือภายหลังพระอาทิตย์ตก เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (unconstitutionality) พร้อมกับแจ้งให้ฝ่ายนิติบัญญัติทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงมาตราดังกล่าวให้เป็นไปตามคำพิพากษายกภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๐๑๐ หากพ้นจากเวลาดังกล่าว บทบัญญัติมาตรานี้เป็นอันใช้บังคับกับประชาชนไม่ได้

โดยสรุปหลักเกณฑ์ของการชุมนุมในเกาหลีใต้จะเห็นได้ว่า ประชาชนเกาหลีใต้มีเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ แต่จะต้องไม่ขัดต่อหลักความมั่นคงความสงบเรียบร้อย

^{๖๐} Ibid

^{๖๑} มาตรานี้กำหนดโทษจำคุกและโทษปรับทั้งกับผู้จัดการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวน ผู้นำการชุมนุมสาธารณะและเดินขบวน และผู้ร่วมการชุมนุมด้วย

ของประเทศโดยมีกฎหมายชุมนุมสาธารณะกำหนดขั้นตอนวิธีการในการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนในเกาหลีใต้ที่จะต้องมีการแจ้งหนังสือไปยังสถานีตำรวจให้ทราบถึงการชุมนุมสาธารณะหรือเส้นทางการเดินขบวน ถ้าการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนนั้นก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยภายในบ้านเมืองก็จะมีคามผิดตามที่กฎหมายชุมนุมสาธารณะกำหนด และในสถานการณ์พิเศษมีการประกาศกฎอัยการศึกที่ใช้ในกรณีเกิดสงครามหรือมีการก่อกวนความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถยุติการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนได้ชั่วคราว

ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในทวีปเอเชียและมีสภาพสังคม วัฒนธรรม คล้ายคลึงกับประเทศอื่นในภูมิภาครวมทั้งประเทศไทยด้วย นอกจากนี้ประเทศเกาหลีใต้ยังมีประสบการณ์ในการชุมนุมสาธารณะขนาดใหญ่เพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นเดียวกับประเทศไทยซึ่งได้เกิดเหตุการณ์ชุมนุมสาธารณะเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายเหตุการณ์ดังที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบัน การศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศเกาหลีใต้นั้น สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการตรากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทย และเป็นตัวอย่างในการดำเนินมาตรการของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อผู้ชุมนุมในการชุมนุมสาธารณะที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบันได้